

Všichni na zem usedají

Cena HUGO za rok 2007

Vždycky jsem říkala, že pokud by tu doopravdy přistáli mimozemšťané, bylo by to pro nás zklamání. Totiž, po *Válce světů*, *Bližších setkáních* a E.T. nemají šanci vyrovnat se obrazu, vytvořenému ve veřejném mínění, ať už v dobrem či zlém.

Také tvrdím, že se vůbec nebudou podobat mimozemšťanům z filmů a že nepřiletí, aby nás za a) zabili, za b) zotročili a zmocnili se naší planety, za c) zachránili před námi samotnými jako ve *Dnu, kdy se zastavila Země*, nebo si za d) užili sexu s pozemšťankami. Chci říct, uvědomuju si, jak je těžké najít někoho milého a sympatického, ale copak by urazili tisíce světelných let, jen aby si donmluvili rande? Navíc je právě tak možné, že by je přitahovala prasata bradařičnatá. Nebo juka. Nebo klimati-začnú jednotky.

Dále se domnívám, že možnosti a) a b) jsou vysoce nepravděpodobné, jelikož imperialistické dobytelské typy nejspíš budou mít plně ruce práce s dobýváním nejbližších sousedů a s nájedzy ze strany podobných dobytčelů ze sousedství, tudíž jim nezbude čas na výpravu na odlehlá místa, jako je Země, a co se týče možnosti c), mám sklon chovat se podezíravě k lidem i mimozemšťanům, kteří prohlašují, že nás přišli zachránit, jako třeba Svědkové Jehovovi. A připadá mi, že mimozemšťané, schopní postavit kosmické lodi, které dokážou překonat vzdálenost tolika světelných let, zaručeně vybudovali složitou civilizaci, a i jejich pohnutky pro návštěvu budou složitější než zapálení Washingtonu nebo volání domů.

Ovšem *nikdy* by mě nenapadlo, že mimozemšťané přiletí, a my ani po téměř devítiměsíční komunikaci nebudeme mít ponětí, jaké k tomu mají důvody.

Teď nemluví o tom typu přistání, kdy se UFO snese někde na Jihozápadě uprostřed pustiny, odnese pár krav, v obilí zůstane nějaký ten

kruh, načež je unesena mimořádně ne důvěryhodná osoba nevalné inteligence a je podrobena vyšetření míst budících rozpaky, a pak UFO zase vzlétné. Nikdy jsem nevěřila, že by něco takového udělali, a taky že ne, i když skutečně přistáli na jihu západě. Tak trochu.

Přistáli v Denveru, uprostřed areálu univerzity, a napochodovali – no, pochod vlastně není to správné slovo; způsob, jímž se Altiáňané pohybují, je něco mezi klouzáním a kolébáním – přímo ke hlavnímu vchodu hlavní posluchárny klasickým stylem „Dovedte mě k vašemu vůdci“.

A bylo to. Neřikali (bylo jich šest) ovšem „Dovedte nás k vašemu vůdci!“ ani „Jeden malý krok pro mimozemšťana, ale velký skok pro mimozemšťanstvo“, dokonce ani „Pozemšťané, vydejte nám své ženy!“ Nebo svou planetu. Jenom tam stáli.

A stáli. Obklopily je policejní vozy s blikajícími světly. Televizní štáby a reportéři na ně namířili kamery. Stíhačky F-16 hučely nad nimi, v rychlosti evakaly snímky jejich vesmírné lodi a snažily se určit, zda a) má silové pole, nebo b) zbraňové vybavení, a za c) jestli by jí šlo vyhodit do povětří (nešlo). Půlka města se v hrůze hnala k horám, čímž na dálnici I-70 vznikla neskutečná zácpa, druhá polovina si dojela blíž ke kampusu podívat se, co se děje, a tím vznikla strašlivá dopravní zácpa na Evansově.

Mimozemšťané, nyní už přezdívaní Altiáňané, neboť profesor astronomie z univerzity oznámil, že přiletěli z hvězdy Altair v souhvězdí Aquila (nebyli od tamtud), na nic z toho nereagovali, což zjevně přesvědčilo rektora Denverské univerzity, že se areál nechystají zničit jako ve *Dnu nezávislosti*. Vyšel ven a přivítal je na Zemi a Denverské univerzitě.

Mimozemšťané tam stáli dál. Dostavil se starosta a přivítal je na Zemi a v Denveru. Přišel guvernér a přivítal je na Zemi a v Coloradu, všechny ujistil, že při návštěvě státu jsou v naprostém bezpečí, a naznačil, že Altiáňané jsou jen poslední z dlouhé řady turistů, kteří sem jezdí ze všech koutů světa, aby si prohlédli velkolepé „Rockies“, přestože to vypadalo nepravděpodobně, jelikož byli obráceni na opačnou stranu a neotočili se, ani když guvernér ukázal na Pike's Peak. Jen tam stáli čelem k hlavní přednáškové síni univerzity.

Pokračovali v tom po další tři týdny, během nekonečné řady uvítáních projevů od vědců, představitelů vlády, zahraničních hodnostářů, církevních činitelů a kapitánů průmyslu, za různorodého počtáší včetně ně pozdně dubnové sněhové bouře, jež lámala větve a trhala elektric-

ké vedení. Nebýt výrazů v jejich tvářích, nejspíš by každý dospěl k závěru, že Altařané jsou rostliny.

Jenomže žádná rostlina by nemohla takhle hnevivě probodávat pohledem. Byl to pohled naprostého, zdrcujícího nesouhlasu. Když jsem to poprvé uviděla na vlastní oči, napadlo mě, ach, můj bože, to je teta Judith.

Ve skutečnosti byla Judith teta mého otce a obvykle přicházela zhruba jednou do měsíce, oblečená v kostýmu, klobouku a bílých rukavičkách, seděla na krajíčku židle a upírala na nás pohled, který u mé matky vyvolával zachvaty uklizení a pečení, kdykoli zjistila, že se teta chystá na návštěvu. Ne že by teta Judith kritizovala mámino vedení domácnosti nebo její vaření. To ne. Ani se nešklebila, když upíjela kávu, kterou jí máma nalila, ani nepřejížděla prstem v bílé rukavičce po křbové římse a nehledala prach. To ani nemusela. Seděla tam v mrazivém mlčení, zatímco se máma zoufale snažila o konverzaci, a její chování zřetelně dávalo najevo nesouhlas. Z jejího pohledu bylo naprosto jasné, že pro ni jsme nepořádní, nevychovaní, nezdělaní a zcela opovržení.

Jelikož se nikdy nevyjádřila, co vlastně v ní budí takové znechucení (až na občasné „řádně vychované děti nikdy nemluví, nejsou-li tázány“), má matka zruřivě leštila stříbro, pekla, cpala mě a sestru Tracy do naškrobených šatových zástěr a lakovaných bot a nutila nás slušně děkovat tetě Judith za dárky k narozeninám (obálka s dolarovou bankovkou) a drhla a čistila celý dům do posledního místečka. Dokonce nově vytapetovala obývací pokoj, ale nebylo to nic platné. Teta Judith stále vyzářovala pohrdání.

To by nalomilo i tu nejsilnější osobnost. Matka po návštěvě tety Judith často musela ulehnout s mokrým hadrem na čele, a Altařané působili úplně stejně na všechny hodnostáře, vědce a politiky, kteří za nimi přišli. Guvernér se s nimi podruhé odmítl sekat a prezident, jehož volební preference klesly někam ke dvaceti a který si nemohl dovolit další obrazy rozzlobených obyvatel, se nedostavil vůbec.

Místo toho ustanovil komisi, složenou z představitelů Pentagonu, ministerstva zahraničí, národní bezpečnosti, parlamentu, senátu a Úřadu pro mimozemské události, jejímž úkolem bylo studovat mimozemšťany a vypracovat způsob komunikace s nimi, a pak, když tahle komise totálně selhala, druhou, sestavenou z odborníků na astronomii, antropologii, exobiologii a komunikaci, a následně třetí, složenou ze všech, koho

sehnali a kdo měl aspoň nějakou teorii o Altařanech a o tom, jak se s nimi domluvit, a právě tady do toho vstupuju já. Napsala jsem několik sloupků o mimozemšťanech, jak před, tak po přistání Altařanů. (Také jsem psala sloupky o turistech, o řízení s mobilním telefonem u ucha, o provozu na I-70, o potížích s hledáním vhodných mužů na rande a o tetě Judith.)

Naverbovali mě koncem listopadu jako náhradu za jednoho z jazykovědců, který tu skončil, „aby mohl trávit více času s manželkou a rodinou“. Vybral mě předseda komise doktor Morthman, který zjevně nepochopil, že moje články byly míněny jako humorné, ale to nevadilo, jelikož neměl v úmyslu naslouchat mně ani komukoli jinému z komise, jež se tou dobou skládala ze tří lingvistů, dvou antropologů, kosmologa, meteorologa, botanika (pro případ, že by přece jen byli rostliny), odborníků na chování primátů, ptáků a hmyzu (pro případ, že by se jednalo o představitel vyšeuvedených), egyptologa (kdyby se ukázalo, že postavili pyramidy), zvířecho psychologa, plukovníka leteckta, vojenského právníka, experta na cizozemské obyčejy, na nonverbální komunikaci, a díky naší poloze nedaleko Colorado Springs z hlavy Maxicírkyve Jediné pravé cesty reverenda Threshera, který byl přesvědčen, že Altařané nám přiletěli zvěstovat konec světa. „Bůh měl jistě důvod, proč je tu nechal přistát,“ pravil. Měla jsem chuť zeptat se ho, proč v tom případě nepřistáli přímo v Colorado Springs, ale ani on neuměl moc dobře naslouchat.

Do doby, než jsem se stala členkou komise, dosáhli tito lidé jediného úspěchu: dokázali Altařany přimět, aby je následovali na různá místa, jako třeba pryč z deště a do všelijakých laboratoří, které vědci vybudovali v hlavní budově univerzity, aby je mohli studovat; ovšem když jsem viděla nahrávky, nebylo z nich vůbec zřejmé, jestli mimozemšťané na něco, co komise říká nebo dělá, vůbec reagují. Mně to připadalo, že následovat doktora Morthmana a ostatní byl jejich nápad, obzvlášť od chvíle, kdy se pokazdě v devět večer obrátili a klouzavě se odkolébali ven a zmizeli ve své lodi.

Když to provedli poprvé, všech se zmocnila panika, že odlétají „Mimozemšťané odcházejí. Už toho mají dost!“ hlásaly titulky ve večerních novinách. Domnívám se, že k tomu závěru vedli lidé spíše dojem, jakým na ně cizinci působili, než jakékoli hmatatelné důkazy. Totiž, jistě mohli jít domů sledovat *Každodenní estrádu* Jona Stewarta, ale i když se násle-

dujícího rána vynořili znovu, přetrvávala teorie, že existuje jakýsi konečný termín, a že pokud neuspějeme v komunikaci s nimi do určité předem stanovené doby, spálí naši planetu na popel. Přesně tak jsem se vždycky cítila před tetou Judith; totiž že pokud nevyhovím jejím nárokům, bude ze mě škvarek.

Jenomže já ji nikdy dostatečně nevyhověla, a přitom se nic zvláštního nestalo, pouze mi přestala posílat k narozeninám pozdravy s dolarovou bankovkou, a tak jsem teď odhadovala, že pokud nás Altařané nezníčili po několika návštěvách reverenda Threshera (bez přestání jim předčítal úryvky z Pisma svatého a snažil se je obrátit na svou věru), tak to ani neudělají.

Ovšem nezdálo se, že by se nám chystali sdělit, co tu tedy pohledávají. Komise se s nimi snažila mluvit téměř všemi existujícími jazyky včetně perštiny, navajské šifry a cockneyského slangu. Hráli jim hudbu, bubnovali, psali pozdravy, předvedli jim několik powerpointových prezentací, poslali jim textové zprávy a ukázali Rosetskou desku. Také zkusili znakovou řeč a pantomimu, přestože bylo jasné, že je Altařané slyší. Kdyžkoli k nim někdo promluvil nebo jim nabídl dar (nebo se nad nimi modlil), jejich výraz znechucení se prohloubil do naprostého opovření. Přesně jako u tety Judith.

V době, kdy jsem do komise vstoupila, dosáhla stejného stupně zoufalství jako má matka, když nově vymalovala obyvák, a aby na ně udělala dojem, rozhodla se vzít Altařány na výlet po pamětihodnostech Denveru a Colorada, v naději, že budou příznivě reagovat.

„Nebude to fungovat,“ řekla jsem. „Moje máma nalepila nové tapety a pověsila závěsy, a nebylo to k ničemu,“ jenže doktor Morthman mě neposlouchal.

Zavedli jsme je do Denverského muzea umění a Národního parku Rocky Mountains a do parku Zahrada bohů a na zápas Mustangů. A oni jen stáli a vysílali k nám vlny nesouhlasu.

Doktor Morthman se nedal odrádit: „Zítra je vezmeme do denverské zoo.“

„Je to dobrý nápad?“ zeptala jsem se. „Chci říct, nelíbí se mi, jaké nápady jim podsováme,“ ale doktor Morthman mě neposlouchal.

Náštestí Altařané na nic v zoo nereagovali, neudělala na ně dojem ani vánoční světelná výzdoba v centru města, ani balet Louskáček. A potom jsme vyrazili do nákupního střediska.

Tou dobou už počet členů komise klesl na sedmnáct (dva z lingvistů a zvěřecí psycholog dali výpověď), ale pořád ještě šlo o dost velký hlouček pozorovatelů, takže Altařané stále podstupovali riziko, že budou ušlapáni v davu. Ovšem většina členů se přestala zúčastňovat výletů s poukazem na to, že „se věnují alternativním směrům výzkumu“, které nevyžadují přímé pozorování, což znamenalo, že už nesnesou ty pohrdavé pohledy na cestě vozem tam i zpět.

Takže toho dne, kdy jsme vyrazili do nákupního střediska, jel s cizinci doktor Morthman, aromaexpert doktor Wakamura, reverend Thresher a já. Nedoprovázeli nás dokonce ani žádný zástupce tisku. Když Altařané přistáli, bylo jich plně televizní zpravodajství, ale po několika týdnech, kdy mimozemšťané nic nepředvedli, přešla televize na vysílání naplnavějších scén z *Větralců*, *Invanze zlodějnů těl* a *Mužů v černém*, načež ztratila zájem úplně a vrátila se k Paris Hiltonové a velrybám uvízlým na pláži. Jako jediný fotograf s námi jel Leo, mladík, jehož doktor Morthman našel, aby natáčel naše výlety, a jakmile jsme vešli do obchodáku, zeptal se: „Myslíte, že bych se mohl na chvíli ztratit a koupit své dívce vánoční dárek, než začneme natáčet? Toťíž, beztak budou jenom postávat.“

Měl pravdu. Altařané svou kolébavě klouzavou chůzí prošli kolem několika obchodů a zastavili se, a úplně stejně hněvivě zírali na výlohy Oštějšího obrazu a obchodu s oděvy a na hloučky zvědavců, kteří na ně chvíli civěli, načež se nechali zastrážit jejich výrazy, odvrátili pohled a chvátali pryč.

Nákupní středisko bylo přeplněné páry ověšenými taškami, rodiči s kočárky, dětmi a také skupinou školáček v zelených úborech, které se očividně chystaly ke zpěvu. V tomto ročním období obchody zvaly kostelní sbory, aby zpívaly u oddělení občerstvení. Děvčata se chichotala a nějaké batole ječelo „Já nechci!“, a na pozadí toho všeho Julie Andrewsá zpívala *Radost světu* a reverend Thresher ukazoval na figuríny ve výloze Victoria's Secret, oblečené v kalhotkách a podprsenkách (a s křídly) a vykřikoval: „Podívejte se na to! Jak hršíšně!“

„Tudy,“ pravil doktor Morthman vpředu před Altařány a mávl paží jako vlakvedoucí. „Chci, aby viděli Santa Clause,“ a já ustoupila stranou, abych obešla trojici dospívajících chlapců, kteří si vykračovali vedle sebe a odřizili mě od Altařánů.

Kdosi náhle zalapal po dechu a celé nákupní centrum ztichlo až na tichou hudbu. „Co...?“ ozval se ostře doktor Morthman a já se prodrala mezi kluky, abych viděla, co se stalo.

Altaïřané klidně seděli uprostřed mezi obchody a tvářili se nevraživě. Užasli nakupující kolem nich utvořili kruh a muž v obleku, který vypadal jako hlavní manažer, k nám chvátil a vyptával se: „Co se tu děje?“

„To je úžasně,“ vyhrkl doktor Morthman. „Věděl jsem, že určitě na něco zareaguji, když je budeme vodit na různá místa.“ Obrátil se ke mně. „Byla jste za nimi, slečno Yatesová. Co zpusobilo, že si sedli?“

„Nevím,“ odpověděla jsem. „Neviděla jsem na ně.“

„Najděte Lea,“ nařídil mi. „Bude to mít nahanané.“

Tím jsem si nebyla tak jistá, ale šla jsem se po něm poohlédnout. Právě vycházel z obchodu s prádlem a nesl malou růžovou taštičku. „Co se stalo, Meg?“ zeptal se.

„Altaïřané si sedli.“

„Proč?“

„To se pokoušíme zjistit. Tys je asi nenatáčet, co?“

„Ne, vždyť jsem povídal, že musím koupit své dívce – Ježíš, Morthman mě zabije!“ Nacpal si růžovou taštičku do kapsy džínů. „Nenapadlo mě...“

„No tak začni natáčet hned teď,“ doporučila jsem mu. „Zkusím sehnat někoho, kdo si je vyfoťl mobilem.“ Mezi všemi těmi lidmi, kteří vedou své ratolesti k Santovi, se přece musí najít někdo s foťákem. Začala jsem se propracovávat hloučkem diváků a držela jsem se co nejdál od doktora Morthmana, který právě vysvětloval hlavnímu manažerovi, že tuhle část nákupního střediska musí uzavřít a všichni přítomní tu mají zůstat.

„Všichni, co tu jsou?“ polkl manažer.

„Ano, je to naprosto nezbytné. Altaïřané zjevně zareagovali na něco, co viděli nebo slyšeli.“

„Nebo čichali,“ vložil se doktor Wakamura.

„A dokud ne zjistíme, co to bylo, nemůžeme nikoho nechat odejít,“ dokončil doktor Morthman. „Je to klíč k vzájemné domluvě.“

„Vždyť zbývají jen dva týdny do Vánoc,“ namítl vedoucí. „Nemůžu jen tak uzavřít...“

„Očividně nechápete, že v sázce může být osud celé planety,“ prohlásil doktor Morthman.

Doufala jsem, že ne, obzvlášť proto, že se zřejmě nikomu nepovedlo zachytit onu událost, přestože teď měli všichni telefony vytažené a namířené na Altaïřany, bez ohledu na jejich zloštné výrazy. Rozhlédla jsem se po kruhu zvědavců, pátrala jsem po nějakém rodiči nebo prarodiči, který by...

Ten sbor. Někdo z rodičů těch děvčat si zaručeně vzal s sebou videokameru. Chvátila jsem ke skupině dívek v zeleném. „Promiňte,“ oslovila jsem je. „Jsem tady s Altaïřany...“

Chyba. Okamžitě mě začaly zasypávat otázkami. „Proč sedí?“

„Proč nemluví?“

„Proč jsou pořád tak naštvaní?“

„Budeme vůbec zpívat? Ještě jsme nezačaly.“

„Řekli nám, že tu musíme zůstat. Jak dlouho? V šest máme ještě zpívat v nákupním centru Flatirons.“

„Vlezou do nás a vyhnou se pak ven ze žaludku?“

„Nezval si někdo z vašich rodičů videokameru?“ pokusila jsem se překřičet jejich otázky, a když jsem neuspěla: „Musím mluvit s vašim sborníkem.“

„S panem Ledbetterem?“

„Jste jeho přítelkyně?“

„Ne,“ řekla jsem a ohlížela se po někom, kdo by vypadal jako sborníster. „Kde je?“

„Tady.“ Jedna z nich ukázala na vysokého, hubeného muže ve volných kalhotách a sportovním saku. „Chodíte s ním?“

„Ne,“ opakovala jsem a snažila se k němu prodrat.

„Proč ne? Je hrozně milý.“

„A máte přítele?“

„Ne.“ Dorazila jsem k němu. „Pan Ledbetter? Jsem Meg Yatesová. Jsem tu s komisí, zkoumající Altaïřany...“

„Vy jste přesně ta osoba, se kterou potřebuju mluvit, Meg,“ řekl.

„Obávám se, že vám nepovím, jak dlouho to bude trvat,“ prohlásila jsem. „Divky mi vykládaly, že mají naplánované ještě další představení.“

„To máme, a já mám večer zkoušku, ale o tom jsem mluvit nechtěl.“

„Nemá žádného přítele, pane Ledbettere.“

Využila jsem vyrušení a zeptala se: „Zajímalo by mě, jestli někdo ze sboru náhodou nenatočil na video to, co se právě stalo...“

„Možná. Belindo,“ oslovil dívku, která mu oznámila, že nemá přitele, „běž pro maminku.“ Dívka se vrhla do davu. „Její máma začala nahrávat, jakmile jsme vyšli z kostela. A jestli to nezachytila ona, tak Kameeshina matka určitě ano. Nebo táta Chelsea.“

„Ach, díkybohu,“ vyhrkla jsem. „Náš kameraman to nenatočil, a my musíme vědět, co vyvolalo jejich reakci.“

„Myslíte, jako proč si sedli?“ zeptal se. „Na to nepotřebujete video. Vím, co to způsobilo. Píseň.“

„Jaká píseň?“ podivila jsem se. „Váš sbor nezpíval, když jsme sem přišli, a stejně, už jsme jim hudbu pouštěli. Výbec na ni nereagují.“

„Jaký druh hudby? Ty noty z *Blížkých setkání*?“

„Ano,“ přisvědčila jsem nejspíš. „A Beethovena a Debussyho a Charlese Ivese. Celou řadu skladatelů.“

„Ale jen instrumentální hudbu, ne vokální, že? Já mluvím o písni. O jedné z těch vánočních koled, které tady pouštějí z rádia. Viděl jsem, jak si sedají. Docela určitě...“

„Pane Ledbettere, chtěl jste moji mámu?“ Belinda za sebou vlekla mohutnou ženu s videokamerou.

„Ano,“ kývl. „Paní Carlsonová, potřebuju to video, které jste dnes natočila. Od chvíle, kdy jsme vešli do obchodního domu.“

Poslušně vyhledala udané místo a podala mu kameru. Asi minutu na hrávkou rychle převíjel. „Ach, výborně, máte to,“ prohlásil, převínil ji zpátky a podržel kameru tak, abych na malou obrazovku viděla. „Sledujte.“

Na obrazovce byl vidět autobus s nápisem „První presbyteriánská církev“ na boku, děvčata, jak vystupují, jak v zástupu vcházejí do haly nákupního centra, jak se řadí před výlohou obchodu Crate & Barrel, chichotají se a štěbetají, i když zvuk nebyl dost hlasitý, aby bylo slyšet, co si povídají. „Můžete to zesílit?“ požádal pan Ledbetter paní Carlsonovou, a ta stiskla tlačítko.

Ozvaly se dívčí hlásky: „Pane Ledbettere, můžeme si potom dát v bufetu preclík?“

„Pane Ledbettere, já nechci stát vedle Heidi.“

„Pane Ledbettere, zapomněla jsem si v autobuse lesk na rty.“

„Pane Ledbettere...“

Na tomhle Altařánu určitě nenajdu, pomyslela jsem si. Počkat, tady, za těmi dívkami v zeleném, stojí doktor Morthman a Leo s videokame-

rou a pak Altařáné, zabraní jen letmo, žádný zřetelný obraz. „Bojím se, že...“ začala jsem.

„Pst,“ zakřikl mě pan Ledbetter a znovu stiskl tlačítko na zesílení zvuku, „poslouchejte.“

Zesílil zvuk, jak nejvíc to šlo. Slyšela jsem, jak reverend Thresher říká: „Koukněte na to! Naprosto nechtutné!“

„Slyšíte ten hudební doprovod, Meg?“ zeptal se pan Ledbetter.

„Tak trochu,“ odpověděla jsem. „Co to je?“

„*Radost světu*,“ odpověděl a podržel kameru, abych na obrazovku viděla. Paní Carlsonová se nejspíš přemísřila a měla teď na Altařánu lepší výhled, protože jí nikdo nesať v záběru. Následovali doktor Morthmana. Pokoušela jsem se rozeznat, jestli se mračí na něco zvláštního – na kočárky nebo vánoční výzdobu nebo figuríny Victoria's Secret nebo tabuli u toalet – ale pokud tomu tak bylo, nepoznala jsem to.

„Tudý,“ říkal Morthman na záznamu. „Chci, aby viděli Santa Clause.“

„Fajn, takže přímo tady to je,“ ozval se pan Ledbetter. „Poslouchejte.“

„...Pastýři, již stáda hlídají...“ zpívaly plechové hlásky v pozadí.

Slyšela jsem, jak reverend Thresher syčí: „Rouhání!“ a jedna z dívek se plác: „Pane Ledbettere, až dozpíváme, můžeme k McDonaldovi?“ A Altařáné najednou klesají na podlahu ladným pohybem, jako když se snaží balón nebo si sedá Scarlett O'Harová v krinolíně. „Slyšela jste, co právě zpívali?“ zeptal se pan Ledbetter.

„Ne...“

„Všichni na zem useďají. Tady,“ znovu nahrávku posunul zpátky.

„Poslouchejte.“

Přehrál to znovu. Sledovala jsem Altařány a soustředila se na zvuk hudby na pozadí ostatního hluku. „...Pastýři, již stáda hlídají,“ zpíval sbor, „všichni na zem useďají.“

Měl pravdu. Altařáné si sedli přesně v okamžiku, kdy zaznělo slovo „useďají“. Podívala jsem se na něj.

„Vidíte?“ vyhrkl nadšeně. „V písni zaznělo, že si mají sednout, a oni si sedli. Náhodou jsem si toho všiml, protože jsem si tu koledu pobrukoval se sborem. Je to můj zlozvyk, děvčata si kvřili tomu ze mě utahují.“

Ale proč by Altařáné měli reagovat na slova vánoční koledy, když nedbali na nic z toho, co jsme jim během devíti měsíců navykládali? „Smím si tu nahrávku půjčit?“ požádala jsem. „Musím ji ukázat ostatním z komise.“

„Ovšem,“ odpověděl a zeptal se paní Carlsonové.

„Já nevím,“ pravila zdráhavě. „Mám natočená všechna Belindina vystoupení.“

„Udělají si kopii a originál vám vrátí,“ slíbil jí pan Ledbetter. „Je to tak, Meg?“

„Jistě,“ přisvědčila jsem.

„Výborně,“ řekl. „Můžete tu kopii poslat mně, a já už dohlédnu na to, aby ji Belinda dostala. Bude vám to tak vyhovovat?“ obrátil se k paní Carlsonové.

Přikývla, vynadala kazetu a podala mi ji. „Děkuji vám,“ vyhrkla jsem a chvátala zpátky k doktoru Morthmanovi, který se pořád hádal s vedoucím.

„Nemůžu jen tak uzavřít celý komplex,“ vedl si svou manažer. „Tohle je období, kdy máme nejvyšší zisky za celý rok...“

„Doktore Morthmane,“ oslovila jsem předsedu komise, „mám tady nahrávku, jak si Altařané sedají. Natočila to...“

„Teď ne,“ přerušil mě. „Běžte říct Leoovi, ať točí všechno, co mohli Altařané vidět.“

„Ale on teď natáčí Altařany,“ namířla jsem. „Co kdyby udělali ještě něco?“ Jenže on mě neposlouchal.

„Povězte mu, že potřebujeme záznam všeho, na co mohli zareagovat, obchody, nakupující, vánoční výzdobu, všechno. A pak zavolejte policii, ať uzavrou parkoviště. Ať nenechají nikoho odejít.“

„Uzavřít parkoviště!“ vyjechl manažer. „Nemůžete tady ty lidi držet!“

„Všechny ty lidi musíme přesunout z téhle strany obchodního domu někam, kde budou vyslechnuti,“ pravil doktor Morthman.

„Vyslech?“ O manažera se pokoušela mrtvice.

„Ano, někdo z nich mohl zahlédnout, co vyvolalo tu akci...“

„Někdo to viděl,“ ozvala jsem se. „Právě jsem mluvila s...“

Neposlouchal mě. „Potřebujeme jména, kontakty, písemné výpovědi,“ vykládal dál manažerovi. „A všechny musíme otestovat na infekční choroby. Třeba si Altařané sedli, protože se necítí dobře.“

„Doktore Morthmane, jim nic není,“ pokusila jsem se znovu. „Oni...“

„Teď ne,“ přerušil mě. „Už jste to řekla Leoovi?“

Vzdala jsem to. „Hned to udělám.“ A poodešla jsem o kousek dál, kde Leo filmoval Altařany, abych mu vyřídila, co po něm chce doktor Morthman.

„A co když zase něco udělají?“ Podíval se na ně, jak tam sedí a zlostně ně civí. „Ale nejspíš má pravdu. Nezdá se, že by se v dohledné době chystali pohnout.“ Zabral kamerou výklad prádla Victoria's Secret. „Jak dlouho myslíte, že tady ztvrdneme?“

Pověděla jsem mu, co říkal doktor Morthman.

„Cože? To chce vyslýchat všechny ty lidi?“ Přesunul se k výloze obchodu Williams-Sonoma. „Já večer musím někam jít.“

Všichni tihle lidé měli večer někam jít, pomyslela jsem si s pohledem na dav – matky s miminky v kočárkách, malé děti, staší dvojice, mládež. Včetně padesáti školaček, které mají mít za hodinu další vystoupení. A sbornístr nemůže za to, že doktor Morthman neposlouchá.

„Budeme potřebovat místnost dost velkou na to, aby se tam všichni vešli,“ říkal právě doktor Morthman, „a přilehlé výsledkové místnosti,“ a manažer na něj křičel: „Tohle je obchodák, ne Guantánamo!“

Opatrně jsem vycouvala z dosahu doktora Morthmana a manažera nákupního centra a pracovala se davem ke sbornístru, obklopenému studentkami. „Ale pane Ledbettere,“ říkala mu jedna z nich, „my se hned vrátíme, ty preclíky prodávají přímo tamhle.“

„Pane Ledbettere, můžu s vámi mluvit?“ zeptala jsem se.

„Jistě. Ticho,“ obrátil se k děvčátům.

„Ale pane Ledbettere...“

Nedbal na ně. „Co si komise myslí o té teorii s vánoční koledou?“ zajímal se.

„Neměla jsem příležitost zeptat se jich. Poslyšte, do pěti minut celé tohle středisko uzavrou.“

„Ale já...“

„Já vím, máte další vystoupení, a tak jestli chcete zmizet, raději to udělejte teď. Vzala bych to rovnou tudy,“ ukázala jsem na východní dveře.

„Moc vám děkuju,“ pravil vážně, „ale nebudete z toho mít potíže?“

„Kdybych potřebovala výpovědi dívek z vašeho sportu, zavolám vám. Jaké máte číslo?“

„Belindo, puňč mi pero a něco na psaní,“ řekl. Podala mu pero a začala se přehrabovat v batůžku.

„Nech to být,“ zarazil jí, „není čas.“ Chytil mou ruku a napsal mi číslo na dlaň.

„Povídal jste, že po sobě nesmíme čmárat,“ protestovala Belinda.

„Vy ne,“ přikývl. „Vážně si toho moc cením, Meg.“

„Běžte!“ Úzkostně jsem se ohlédla na doktora Morthmana. Jestli nevyrazí během příštích třiceti vteřin, už to nedokážou, a sehnat za tak krátkou dobu padesát školáček bylo zcela nemožné. Ani je nestačí svolat.

„Dámy!“ zvyšil hlas a zvedl ruce, jako by se chystal dirigovat sborový zpěv. „Seřadte se.“ K mému úžasu ho okamžitě poslechly, tiše se seřadily a v řadě rychle vykročily k východu, bez chichotání, bez otázek. „Pane Ledbettere...?“ Mé mínění o něm prudce stoupl.

Chvatně jsem se protlačila zpátky tam, kde stále probíhala hádka mezi doktorem Morthmanem a manažerem. Leo se přesunul dál a filmoval teď obchod Verizon Wireless naproti východním dveřím. Dobře. Připojila jsem se k doktoru Morthmanovi, postavila jsem se po jeho pravici, abych mu blokovala výhled na východ, pokud by se otočil.

„Ale co toalety?“ ječel manažer. „Tahle budova nemá pro všechny ty lidi dost toalet!“

Sbor už byl téměř celý venku. Dívala jsem se za nimi, dokud nezmižela poslední sboristka a za ni pan Ledbetter.

„Seženeme přenosné toalety. Paní Yatesová, zařídte, aby je přivezli,“ obrátil se ke mně doktor Morthman a zjevně neměl ani ponětí, že jsem vůbec byla pryč. „A také telefonní spojení s národní bezpečností.“

„Národní bezpečnosti!“ zakvílel manažer. „Máte vůbec představu, jak to poškodí naše obchody, když se média dozvědí...“ Zarazil se a pohledem si změřil shluk kolem Altařanů.

Diváci kolektivně zalapali po dechu a pak ztichli. Někdó musel v mezích vypnout hudební kulisu, protože teď panovalo v hale ticho. „Co...? Pusťte mě tam!“ dožadoval se doktor Morthman. Probojoval se hloučkem nakupujících, aby viděl, co se děje.

Následovala jsem ho. Altařané pomalu vstávali, ten pohyb se čimsi podobal natahování pružiny. „Zaplápněbůh,“ vyhrkl manažer s úlevou. „Teď, když už je po všem, mohli bychom zase otevřít.“

Doktor Morthman zakroutil hlavou. „Tohle může být jen předzvěst dalších činů nebo odpověď na další podnět. Leo, chci videozáznam toho, co se dělo těsně předtím, než začali vstávat.“

„Ale já ho nemám,“ odpověděl Leo.

„Vy ho nemáte?“

„Přikázal jste mi filmovat obchodák,“ vysvětloval, ale doktor Morthman ho neposlouchal. Sledoval Altařany, kteří se obrátili a pomalu se klouzavě kolebali k východním dveřím.

„Běžte za nimi,“ nařídil Leo. „Neztratíte je z očí, a tentokrát všechno natočte.“ Otočil se ke mně. „Vy zůstaňte tady a zjistěte, jestli má nákupní středisko záznamy z bezpečnostních kamer. A zapíše jména a adresy všech těch lidí, pro případ, že bychom je potřebovali vyslechnout.“

„Než odejdete, měl byste vědět...“

„Teď ne! Altařané odcházejí. A nikdo netušíme, kam se vydají,“ řekl a odešel za nimi. „Zjistěte, jestli tu událost někdo nenatočil na video.“

* * *

Vyšlo najevo, že Altařané došli pouze k vozu, kterým jsme je sem přivezli, a tam se zlostnými výrazy čekali, až budou dopraveni zpátky k univerzitě. Když jsem se vrátila, nacházeli se v hlavní laboratoři s doktorem Wakamurou. Strávila jsem v nákupním středisku čtyři hodiny zapisováním jmen a telefonů lidí, kteří tu byli na vánočních nákupech a říkali mi věci jako: „Už jsem tu šest hodin se dvěma batolaty. Šest hodin!“ a „Kvůli vám jsem zmeškala vánoční koncert svého vnuka!“ Byla jsem ráda, že jsem pomohla panu Ledbetterovi a jeho školáčkám tiše se vytrahit. Jinak by to k tomuto druhému obchodáku nestihli.

Když jsem skončila se sbíráním jmen a urážek, šla jsem se zeptat vedoucího na záznamy z kamer. Čekala jsem další nadávání, ale byl tak rád, že má zase otevřeno, že mi je okamžitě vydal. „Mají tyhle záznamy i audio?“ zeptala jsem se, a když řekl, že ne, zeptala jsem se na pásku s vánoční hudbou, kterou hráli.

Byla jsem si skoro jistá, že ji nemá – tahle hudba na pozadí je obvykle z rádia – ale k mému údivu řekl, že ano, a předal mi ceděčko. Nacpala jsem kazety do tašky, došla na univerzitu a vydala se do hlavní laboratoře za doktorem Morthmanem. Místo něj jsem našla doktora Wakamuru, jak na Altařany střiká různé vůně potraavin z bufetu – párek v těstíčku, popcorn, suši – a sleduje, jestli si někdo z nich sedne. „Jsem přesvědčen, že zareagovali na některou z vůní,“ pravil.

„Řekla bych, že spíš...“

„Jde jen o to, najít tu pravou,“ prohlásil a střikl na ně pizzu. Hněvivě na něj zírali.

„Kde je doktor Morthman?“

„Vedle,“ ukázal a rozprášíl vůni sladké rolády. „Má tam zbytek komise.“

Zaskleblila jsem se a otevřela sousední dveře. „Musíme se podívat na podlahové krytiny v obchodním domě,“ říkal právě doktor Short. „Altařané třeba reagovali na rozdíl mezi dřevem a kamenem.“

„A odebrat vzorky vzduchu,“ pravil doktor Jarvis. „Mohlo tam být něco, co jim škodí.“

„Co jim škodí?“ ozval se reverend Thresher. „Ta bezbožnost! Andělé ve všivém spodním prádle! Altařané zjevně nehodlali pokračovat dál do toho doupěte neěsti, a na protest si sedli. I mimozemšťané poznají hřích, když ho vidí.“

„Nesouhlasím s doktorem Jarvisem,“ prohlásil doktor Short (reverenda Threshera ignoroval). „Proč by měl mít vzduch uvnitř nákupního střediska složení odlišné od vzduchu v muzeu nebo na sportovním stadionu? Hledáme něco odlišného. Co třeba zvuky? Mohly by hrát nějakou roli?“

„Ano,“ řekla jsem. „Altařané...“

„Máte ty nahrávky z bezpečnostních kamer, slečno Yatesová?“ skočil mi do řeči doktor Morthman. „Projděte je až k té chvíli, kdy si Altařané sedli. Chci vědět, na co se dívají.“

„Něšlo o to, na co se dívají,“ pokusila jsem se říct. „Šlo o to...“

„A zavolejte do obchodního domu, ať nám pošlou vzorky podlahových krytín,“ přikázal. „O čem jste to mluvili?“ obrátil se k doktoru Shortovi.

* * *

Nechala jsem doktoru Morthmanovi na stole seznam nakupujících a nahrávky z kamer, vyrazila jsem dolů do audio laboratoře, našla CD přehrávač a poslouchala vánoční písně a koledy: „Santa Claus jede k nám“, „Vánoce bílé“, „Radost světu“...

Tady to bylo:

*„Pastýři, již stáda hlídají,
všichni na zem useďají,
když anděl Páně přichází
a jasná zář ho provází...“*

Mohli si Altařané myslet, že ta píseň hovoří o přistání jejich lodí? Nebo zareagovali na něco úplně jiného a to načasování byla jen náhoda?

Byl jen jeden způsob, jak to zjistit. Vrátila jsem se do hlavní laboratoře, kde doktor Wakamura strkal Altařanům pod nos zapálené svíčky.

„Propána, co to má být?“ nakrčila jsem nos.

„Voskovník a magnólie.“

„Hrozně to páchne.“
„Měli bychom zkusit santalové dřevo a fialku,“ pravil. „Když si sedli, byli blízko obchůdku Švice ve větru. Třeba tak reagovali na nějaký záván odtamtud.“

„Už něco udělali?“ Pomyslela jsem si, že v téhle chvíli jsou jejich výrazy zcela namísťe.

„Zatím nereagovali na nic, ani na smrkovou silici s vodním melounem, což je cítit opravdu divně. Našel doktor Morthman něco na těch páskách?“ zeptal se s nadějí.

„Ještě se na ně nedíval,“ odpověděla jsem. „Až tady skončíte, ráda bych Altařány doprovodila k jejich lodí.“

„Opravdu?“ vyhrkl vděčně. „To bych vám byl zavázaný. Vypadají přesně jako moje tehyně. Můžete si je převzít hned?“

„Jistě.“ Pokynula jsem Altařanům, aby mě následovali, a doufala jsem, že neodbočí rovnou do své lodí, jelikož už bylo skoro devět. Neodbočili. Šli za mnou chodbou a do audio laboratoře. „Jenom chci něco zkusit,“ vysvětlila jsem a přehrála jim „Pastýři, již stáda hlídají“.

„...stáda hlídají, všichni na zem useďají...“
Altařané si sedli.

Musím zavolat pannu Ledbetterovi, napadlo mě. Vypnula jsem přehrávač a vytukala číslo, které mi napsal na ruku. „Nazdar, tady Calvin Ledbetter,“ oznámil mi jeho nahraný hlas. „Bohužel teď nemůžu k telefonu,“ a já si vzpomněla, jak říkal, že má zkoušku. „Pokud voláte kvůli zkouškám, rozvrh je následující: Čtvrtek: Ženský mlíový sbor, osm večer, metodistický kostel Montview. Pátek: Kněžský sbor, jedenáct dopoledne...“ Bylo jasné, že není doma. A že má příliš mnoho práce, než aby se zatěžoval ještě Altařany.

Zavěsila jsem a podívala se na ně. Ještě pořád seděli a mě napadlo, že zahrát jim tu píseň nebyl dobrý nápad, protože jsem neměla potuchy, co je přimělo zvednout se. Hudba to být nemohla, protože tu vypnuli, a pokud ten podnět vyšel z nákupního střediska, to bychom tu mohli být celou noc. Ovšem po několika minutách se zvedli, zase jako ty natahova-

né pružiny, a zlobně na mě zírali. „Pastýři stáda hlídají, všichni na zem useďají,“ řekla jsem jim.

Zůstali stát.

„Všichni na zem useďají,“ opakovala jsem. „Useďají. Sedněte si!“

Žádná reakce.

Přehrála jsem tu píseň znovu. Sedi si jako na povel. Což ještě pořád nedokazovalo, že dělají, co jim radí slova. Klidně tak mohli reagovat na pouhý zvuk zpěvu. V obchodním domě bylo hlučno, když tam vstoupili. Ta koleda s pastýři možná byla první píseň, kterou uslyšeli, a třeba si sedají pokaždé, když slyší zpěv. Počkala jsem, až se zase postaví, a přehrála jsem jim dvě předchozí. Bing Crosby a jeho „Vánoce bílé“ nevyvolaly žádnou reakci, Julie Andrewsová a „Radost světa“ také ne. Ani přestávky mezi nimi. Nedalo se ani poznat, že si jsou zpěvu vědomi.

„Pastýři, již stáda hlídají...“ spustil sbor. Snažila jsem se zůstat v klidu a nedat na tváři nic znát pro případ, že by na ně působily nějaké non-verbální podněty z mé strany. „Všichni na zem useďají...“

Sedi si ve stejnou chvíli, takže to určitě vyvolala právě tahle slova. Nebo melodie. Nebo rytmus. Nebo frekvence zvuků.

Ať už to bylo cokoli, dnes v noci to neodhalím. Už bylo téměř deset, potřebovala jsem Altařany dovést k jejich lodi. Počkala jsem, až vstoupou, a vedla je k lodi. Celou cestu na mě upírali pohnevané pohledy. Potom jsem se vrátila domů.

Na záznamníku mi blikalo světélko pro vzkazy. Nejspíš to bude doktor Northman a chce, abych se vrátila do nákupního střediska a odebrala vzorky vzduchu. Stiskla jsem tlačítko přehrávání. „Nazdar, tady Ledbetter,“ ozval se hlas spornistra. „Z obchodáku, pamatujete? Rád bych si s vámi o něčem promluvil.“ Nadiktovat mi své číslo mobilu a telefon domů, „kdyby se vám to smýšlo. Budu doma kolem jedenácté. Do té doby, ať se děje, co se děje, rozhodně svým mimozemským kamarádům nepouštějte žádné vánoční koledy.“

* * *

Na žádáním z těch čísel to nikdo nezvedal. Nejspíš během zkoušek vypí-
ná mobil, usoudila jsem. Podívala jsem se na hodinky. Bylo čtvrt na je-
denáct. Hrábla jsem po Zlatých stránkách, vyhledala adresu metodistic-
kého kostela Montview a vyzabila. Vzala jsem to oklikou kolem altairské

lodi, abych se ujistila, že tam ještě stojí a že z ní nevyrašila žádná děla-
ani z ní nešlehají zlověstné paprsky. Nic takového. Chovala se jako sfín-
ga – jako obvykle, což mě uklidnilo. Trochu.

Cesta do kostela mi zabrala dvacet minut. Doufala jsem, že ještě není
po zkoušce a že jsme se neminuli, ale na parkovišti stálo pno aut a okry
z barevného skla bylo vidět světlo. Hlavní vchod byl ovšem zamčený.

Přšla jsem k postranním dveřím. Tam měli odemčeno a odněkud ze-
vnitř jsem slyšela zpěv. Šla jsem za zvukem do temnější chodby.

Píseň náhle utichla, uprosřed slova. Vyčkávala jsem asi minutu a na-
slouchala, a když zpěv pořád nezačínal, začala jsem zkoušet dveře. Prv-
ní troje byly zamčené, ale čtvrté se otevřely do prostoru chrámové lodi.
Ženský sbor stál až úplně vpředu čelem k panu Ledbetterovi, jenž byl
obrácen zády ke mně. „Strana deset nahoře,“ říkal právě.

Bohudík je ještě tady, pomyslela jsem si a ustoupila dozadu.

„Od, slyšte hlasy andělské,“ kývl na varhanka a zvedl taktovku.

„Počkejte, kde se máme nadechnout?“ zepála se jedna z žen. „Za
hlasy?“

„Ne, až za, boží,“ odpověděl, když nahlédl do not na pultu, „a pak
dole na straně třináct.“

Další žena požádala. „Mohl byste nám přehrát ten alt? Od, na kolena
padněte?“

Tohle by zjevně trvalo hodně dlouho, a já nemohla čekat. Vyzabila
jsem uličkou k nim a celý sbor vzhlédl od not a upírel na mě pohnevané
pohledy. Pan Ledbetter se ohlédl a obličej se mu rozjásnil. Znovu se oto-
čil k ženám a pravil: „Hned se vrátím,“ a rozběhl se uličkou ke mně.

„Meg,“ vyhrkl, „nazdar! Co...?“

„Nerada ruším, ale dostala jsem váš vzkaz a...“

„Vábec nerušíte. Opravdu. Stejně už jsme skoro končili.“

„Co jste tím myslel, že jim nemám hrát vánoční koledy? Dostala jsem
ten vzkaz až potom, co jsem jim přehrála ty písničky z obchodáku...“

„A co se stalo?“

„Nic, ale v té vaší zprávě jste říkal...“

„Které písně?“

„Radost světu‘ a...“

„Všechny čtyři verše?“

„Ne, jen dva. Víc toho na cédečku nebylo. Ten první a pak ten o zá-
zraku jeho lásky.“

„První a čtvrtý,“ pravil nepřítomně, díval se skrze mě a rty se mu rychle pohybovaly, jako by si v duchu procházel text písně. „Ty by měly být v pořádku.“

„Co tím myslíte? Proč jste mi nechával ten vzkaz?“

„Protože pokud Altařané reagují na verše ‚Pastýři, již stáda hlídají‘ doslova, potom jsou vánoční koledy plné nebezpečných...“

„Nebezpečných...?“

„Jistě. Jen se podívejte na ‚My tři králové z východu‘. Tu jste jim nehrála, že ne?“

„Ne, jenom ‚Radost světu‘ a ‚Vánoce blže‘.“

„Pane Ledbettere,“ zavolala jedna z žen z přední části kostela. „Jak dlouho vám to bude trvat?“

„Hned jsem u vás,“ odpověděl. Obrátil se ke mně. „Kolik jste jim toho přehrála z ‚Pastýřů‘?“

„Jenom po to, všichni na zem usedají.“

„Další verše už ne?“

„Ne. Proč...?“

„Pane Ledbettere!“ ozvala se tatáž žena už netrpitlivě. „Některé z nás musí odejít.“

„Už tam jdu,“ zavolal na ni, a mně řekl: „Dejte mi pět minut,“ a rozběhl se uličkou zpátky.

Sedla jsem si do zadní lavice, vzala zpěvník a pokusila se najít „Tři krále“. To se snáz řekne, než udělat. Písně byly očíslované, ale nešly podle abecedy. Obrátila jsem na poslední stranu a hledala obsah.

„Ale ještě jsme nezkoušeli ‚Příjd, spasiteli bezbožných,“ ozvala se hezká mladá zrzka.

„To si necháme na sobotu večer,“ odvětil pan Ledbetter.

Ani z obsahu jsem nezjistila, kde se nacházejí „Tři králové“. Byly tam řády čísel – 5.6.6.5. nebo 8.8.7.D. – a pod nimi sloupek podivných slov – Lában, Hursley, Olive’s Brow, Arizona – jako nějaká šifra. Co když Altařané reagují na neznámou šifru v koledách, něco jako *Da Vincio kód*? Doufala jsem, že ne.

„Kdy tam máme být?“ vypyávaly se ženy.

„V sedm,“ odpověděl pan Ledbetter.

„To ale nebudeme mít čas projít si ‚Příjd, spasiteli bezbožných, ne?“

„A co ‚Santa Claus jede do města?‘“ ptala se zrzka. „Nezkoušeli jsme ještě druhý sopránový part.“

Nechala jsem obsah obsahem a začala se probírat písněmi. Když nedokážu vyhledat obyčejnou koledu, jak bych mohla doufat, že porozumím příslušníkům naprosto cizí rasy? Pokud ovšem chtějí komunikovat. Treba si jen sedli, aby poslouchali hudbu, jako když se člověk zastaví a prohlíží si květinu. Nebo je prostě bolely nohy.

„Jaké máme mít boty?“ vypyával se sbor.

„Pohodlné,“ pravil pan Ledbetter. „Budete dlouho na nohou.“

Pokračovala jsem v pátrání. Tady máme „Co je to za děťátko?“ Uřčitě jsem na správné stopě. „Pozvedněte pochodně“. Někde to tu musí být. „O vánoční noci každý zpívá...“

Konečně si posbíraly věci a odcházely. „Na shledanou v sobotu,“ loučil se sborníster a popoháněl je z kostela, až na tu hezkou zrzku, která ho odchytila ve dveřích a žádala: „Kdybyste se mnou mohl projít ten part druhého sopránu. Bude to jen pár minut.“

„Dnes nemůžu,“ odmítl. Otočila se a hněvivě na mě upřela zrak, a já věděla naprosto přesně, co ten pohled vyjadřuje.

„Připomeňte mi to a projdeme to v sobotu večer.“ Přibouchl za ní dveře a přisedl si ke mně. „Omlouvám se, v sobotu máme vystoupení. A teď k těm mimozemšťanům. Kde jsme to byli?“

„My tři králové.“ Povídal jste, že ta slova jsou nebezpečná.“

„Aha, ovšem.“ Vzal mi zpěvník, zkušně nalistoval správnou stranu, ukázal. „Verš čtvrtý. Ztrápení, bédující, choří a zmrárající – předpokládám, že nechcete, aby se Altařané zavřeli do kamenné hrobky.“

„Ne,“ odpověděla jsem vášnivě. „Tvrdil jste, že ‚Radost světu‘ je taky nevhodná. Co je zas tam?“

„Trápení, hřích, trní zamořily zemi...“

„Myslíte, že udělají, co jim písně radí? Že je budou považovat za přikazy, které musí uposlechnout?“

„To nevím, ale kdyby ano, ve vánočních koledách se najde spousta věcí, které by se vám nelíbily: běhání po střeách, přinášení pochodní, zabíjení dětí...“

„Zabíjení dětí?“ vyhrkla jsem. „To je v nějaké koledě?“

„Ano, v ‚Koledě z Coventry‘.“ Nalistoval další stranu. „Ten verš o Herodovi. Vídíte?“ Ukázal na text. „I nechal on toho dne... pobít děti nevinné.“

„No páni, tuhle koledu měli v nákupním centru. Byla na tom cédcéčku,“ hlesla jsem. „Jsem hrozně ráda, že jsem vyrazila za vámi.“

„To já taky,“ usmál se na mě.

„Pral jste se, kolik jsem jim toho přehrála z ‚Pastýřů‘,“ pokračovala jsem. „I tam je něco o vraždění nevináték?“

„Ne, ale v dalších verzích se mluví o ‚strachů‘ a ‚házni veliké‘, a potom, zmocnil se jejich mysli zkroušených.“

„Rozhodně nechci, aby se Altairané tímhle řídili,“ prohlásila jsem, „jenže netuším, co dál. Devět měsíců se pokoušíme navázat s nimi nějaký kontakt, a ta píseň byla to první, na co vůbec nějak odpověděli. Když jim nemůžu hrát vánoční koledy...“

„To jsem neřekl. Jen si musíme dát pozor, aby ty, které jim zahrájeme, neobsahovaly nějaké ničení a násilí. Vy máte cédéčko s hudbou z toho obchodního domu?“

„Ano. To jsem jim zkoušela hrát.“

„Pane Ledbettere?“ ozval se váhavý hlas a ve dveřích se objevil plešatý muž v kolaruku. „Jak dlouho tu ještě budete? Potřebuju zamknout.“

„Ach promiňte, reverende McIntyre.“ Spornístr vyskočil na nohy. „Nebudeme vám překážet.“ Vyrazil uličkou, posbíral noty a vrátil se.

„Chystáte se na MĚVEZ?“ oslovil reverenda McIntyru.

Měves? Nejspíš jsem mu špatně rozuměla.

„Nevím jistě,“ pravil reverend McIntyre neurčitě. „Výšel jsem ze cviku.“

O čem se to baví?

„Obzvlášť při tom Händelově ‚Aleluja‘. Už jsem to nezpíval léta.“

„Zítra v jedenáct to zkoušíme s Prvním presbyteriánským sborem.“

Můžete přijít a projít si to s námi.“

„To bych rád.“

„Výborně,“ řekl pan Ledbetter. „Dobrou noc.“ Vedl mě ven z kostela.

„Kde parkujete?“

„Vpředu.“

„Já také.“ Otevřel postranní dveře. „Můžete jet za mnou k mému bytu.“

Přepadlo mě náhlé vidění: obraz tety Judith, jak mě nesouhlasně probodává pohledem a říká: „Slušná mladá dáma nikdy nejde s mužem do jeho bytu sama.“

„Povídal jste, že máte to cédéčko s sebou, že?“ přeptal se.

To mám z toho, že dělám ukvapené závěry, myslela jsem si, když jsem jela za jeho autem a uvažovala, jestli chodí s tou zrzavou sopránistkou.

„Cestou jsem o tom přemýšlel,“ řekl, když jsme vešli do činžáku, kde bydlel, „a myslím, že nejdřív ze všeho potřebujeme přesně vědět, na co konkrétně zareagovali, jestli na melodii – vím, povídal jste, že už jste jim hudbu přehrávali, ale může jít o určitou kombinaci tónů – nebo na slova.“ Vyprávěla jsem mu, jak jsem jim slova zkoušela recitovat.

„Dobře, takže další krok k prozkoumání bude doprovod.“ Odemkl dveře. „Nebo rytmus. Nebo je klíčem tónina.“

„Tónina?“

„Nevíděla jste ten film ‚Jumpin‘ Jack Flash‘?“

„Ne.“

„Bezvadný film. S Whoopi Goldbergovou. Tam je klíčem k šířce právě tónina. Konkrétně B. ‚Pastýři‘ jsou v C-dur, ale ‚Radost světa‘ v D. Možná proto jim to nic nefíkalo. Nebo to třeba vyvolal zvuk některých nástrojů. Co z Beethovena poslouchali?“

„Devátou symfonii.“

Zamračil se. „Tak s tou tóninou to není moc pravděpodobné, ale možná v ‚Pastýřích‘ jsou nějaké kytary nebo něco jiného v doprovodu. Uvidíme. Pojďte dál.“ Otevřel a okamžitě zmizel v ložnici. „V ledničce je sůdovka,“ zavolal na mě. „Běžte dál, posaďte se.“

To se lehko řeklo, ale huř provedlo. Pohovka, židle i konferenční stolek pokrývaly noty, cédéčka a oblečení. „Omlouvám se,“ řekl, když vešel s laptopem. Postavil ho na sloupec knih a smetl ze židle kupku prádla, abych si mohla sednout. „Prosinec je těžký měsíc. A letos ještě k těm obvyklým pěti tisícům koncertů a bohoslužeb a vystoupení sborů mám dirigovat MĚVEZ.“

Takže jsem slyšela dobře. „Měves?“ zeptala jsem se.

„Jo. Mě-V-E-Z. Městské vánoční ekumenické zpěvy. Moje školáčky říkají Mě vez – Tebe vez. Je to obrovský koncert – no, vlastně ne tak docela koncert, protože zpívají všichni, i obecnstvo. Ale účastní se všechny pěvecké a chrámové sbory z celého města.“ Přemístil hromádku desek z pohovky na podlahu a posadil se naproti mně. „V Denveru se ta akce koná každý rok. V kongresovém centru. Už jste někdy byla na Zpěvech?“ Když jsem zavrtěla hlavou, pokračoval: „Je to vážně působivé. Minulý rok tam byly tři tisíce lidí a čtyřiačtyřicet sborů.“

„A vy to řídíte?“

„Tak. Ve skutečnosti je to lehčí než řídit kostelní sbory. Nebo ty moje uhlíhané školáčky. A je to i zábavné. Víte, dřív se tomu říkalo Městský

Mesiáš, sešla se skupina lidí a zpívali Händelova *Mesiáše*, ale pak se ozvali unitáři, aby přidali pár lidových písní ke slunovratu, a pak už se to začalo valit. Teď už jsme zařadili písně k Chanuce, a „Šťastné Vánoce vám všem“ a „Sedm nocí Kwanzaa“, k tomu koledy a vybrané části z *Mesiáše*. Což mimochodem Altairané také nesmějí slyšet.“

„Zabýješ se tam děti?“

„Ne, rozbyjeji hlavy. Rozdrtíš je železnou holí, rozbyješ je jak nádobu z hlíny“. A jsou tam rány a bití a řezání a posměch a pohrdání.“

„O pohrdání už Altairané vědí všechno,“ poznamenala jsem.

„Ale doufejme, že nemají povědomost o otrášení celými národy a uvržení země do temnoty,“ řekl. „Tak dobře,“ otevřel laptop. „Nejdřív si tu píseň řádně prohlédnu. Potom odstraním doprovod, abychom si mohli přehrát jen ten vokální part.“

„Co mám dělat já?“

„Vy?“ Znovu zmizel ve druhém pokoji a vrátil se s hromadou notových zápisů a knih asi stopu vysokou a složil mi to vše do klína. „Vy můžete sepsat seznam písní, které by Altairané neměli slyšet.“

Přikývla jsem a pustila se do *Šťastné a veselé knižky vánočních písní*. Ohromilo mě, kolik koled, které jsem vždy považovala za písně o míru a dobré vůli, má texty plné násilí. „Koleda z Coventry“ byla ta s vražděním dětí. „Nadešel vánoční čas“ to měla v textu také, a navíc poukazovala na hříchy, sváry a válčení. Píseň „Přijď, Emmanueli“ obsahovala také sváry, a závist a hádky. „Cesmína a břechtan“ zase kosti, krev a medvědy a „Dobrý král Václav“ hovořila o krutosti, z níž tuhne krev v žilách a puká srdce.

„Netušila jsem, že vánoční koledy jsou tak ponuré,“ ozvala jsem se.

„To byste měla slyšet ty velikonoční,“ pravil pan Ledbetter. „Když už to prohlížíte, zkuste najít pár písní, kde je slovo „usedají“, abychom se přesvědčili, jestli reagují přímo na to slovo.“

Přikývla jsem a vrátila se ke čtení veršů. Ve „Smrtelníci všichni nechť umlknou“ všichni stáli, nikdo si nesesedl, a vyskytoval se strach, chvění a verš o obětování sebe sama pro nebeskou potravu. „První Vánoce“ obsahovaly krev a pastýři leželi, nesesedli.

Která vánoční píseň se zmiňuje o sedění? Pokoušela jsem se vzpomenout si. Nebylo v „Rolnickách“ něco o nějaké slečně, která usedá někomu po boku?

Bylo, a v písni „Koleda, koleda“ zase řádka o sedění u krbu, ale ne přímo „usedají“ nebo „sedají“.

Pátala jsem dál. Vánoční písně bez náboženského námětu byly stejně hrozné jako koledy. Dokonce i dětské písničky jako „Sbíráme oříšky na vánoční rohlíčky“ vesele plánují mlácení lidí do hlav pálkami, a zdálo se, že existuje celý samostatný žánr písní typu „Babičku přejeli sobí“, „Bábnina vražedná vánočka“, „Našel jsem přejetého jelena“ nebo „Děda se soudí se Santou“.

A pokud se v textu nenašlo násilí, byly tam obraty jako „vládnout nade vsí zemí“ nebo „panuj nad námi všemi“, což by si Altairané mohli vyloužit jako výzvu ke globálnímu dobytí.

Musí přece existovat nějaké neškodné koledy, pomyslela jsem si a vhlédla v obsah (který ve *Šťastné a veselé knize vánočních písní* na rozdíl od kostelního zpěvníku byl) „Tam ve chlévě“. „...: položit něžnou hlavičku... hvězdičky v nebi...“ Žádná zkáza a ničeni. Tohle bych mohla přidat na seznam. „Láska... požehnaní... Vezmi nás s sebou do nebes.“ Zcela neškodný verš, ale pro Altairany by mohl znamenat něco úplně jiného. Nerada bych se oclla na vesmírné lodi mřící zpátky do souhvězdí Aquila nebo otkud to přišli.

Pracovali jsme skoro do tří ráno. Tou dobou už jsme měli oddělené nahrávky zpěvu, doprovodu a jednotlivých nástrojů (hrál pan Ledbetter na piano, kytaru a flétnu, nahrávala jsem já) z písně o pastýřích, usedajících na zem, a seznam, byť poměrně krátký, písní, které by Altairané mohli bezpečně vyslechnout, a další, ještě kratší seznam těch s výrazy „sedají“, „sedět“, „sedící“.

„Moc vám děkuju, pane Ledbettere,“ řekla jsem, když jsem si oblékla la kabát.

„Calvine,“ opravil mě.

„Calvine. Opravdu, děkuju moc. Cením si toho. Až jim to přehraju, dám vám vědět, jak to dopadlo.“

„To žertujete, Meg?“ zeptal se. „Chtěl bych být u toho.“

„Ale já myslela – copak nemusíte na ty zkoušky kvůli MĚVEZ?“ Vybavila jsem si nahuštěný rozvrh z jeho záznamníku.

„Ano, a ještě musím zkoušet se symfoniky a s kněžským sborem a zpěváčky z mateřské školky a zvonůlky na štedrovečerní bohoslužbu–“

„Ach, a já vás takhle zdržela,“ vyhnkla jsem. „To mě vážně mrzí.“

„Sborníští v prosinci nikdy nespí,“ pravil zlehka. „Chtěl jsem říct, že mezi zkouškami mám přestávky a jinak jsem volný do jedenácti dopoledne. Jak časné můžete sehnat Altairany?“

„Obvykle vycházejí z lodi kolem sedmé, ale mohlo by se stát, že s nimi bude chtít pracovat někdo jiný z komise.“

„A čelit těm jejich rozzářeným obličejům, ještě než si dají kafe? Vsadili bych se, že budete mít Altařany jen pro sebe.“

Nejspíš měl pravdu. Vzpomněla jsem si, jak doktor Jarvis povídal, že se musí přinutit, aby se během dne dokázal na Altařany vůbec podívat.

„Vypadají přesně jako moje učitelka v páté třídě,“ říkal.

„A víte jistě, že se vám po ránu chce jako první věc vidět jejich obličej?“ zeptala jsem se. „Ty jejich našťavané výrazy–“

„Nejsou nic proti pohledu sopraničky, která nedostala sólo, o které stála. Nemějte obavy, já si s Altařany poradím,“ prohlásil. „Už se nemůžu dočkat, až zjistíme, na co vlastně tak reagují.“

* * *

Ovšem neobjevili jsme nic.

Calvin měl pravdu. Před hlavní síní univerzity na Altařany nikdo nečekal. Chvatně jsem je dopravila do zvukové laboratoře, zamkla dveře, zavolala Calvinovi a ten se okamžitě dostavil s kávou ze Starbucks a náručí cédéček.

„Jejda!“ vyhrkl, když spatřil Altařany, jak stojí u reproduktorů. „S tou sopraničkou jsem se spletl. Tohle vypadá na sedmou třídu. Takhle koukají, když se řekne ‚Ne, během koncertu nemůžete posílat SMS, a žádné třípyčky na obličej!‘“

Potřásla jsem hlavou. „Je to přesně výraz tety Judith.“

„Jsem moc rád, že jsme se rozhodli nepřehrávat jim tu pasáž o rozbití jení hlav na kusy,“ poznamenal. „Víte určitě, že na Zemi nepřišli, aby všichni pozabíjeli?“

„Ne,“ odpověděla jsem. „Právě proto se s nimi pokoušíme domluvit.“

„Jasně,“ kývl a pustil se do přehrávání doprovodu, který jsme natočili v noci. Nic, ani když hrál melodii na piano, na kytaru a flétnu. Zato když přehrál samotný zpěv, Altařané si okamžitě sedli.

„Uřčíte to způsobila slova,“ řekl, a když jsme jim zahráli „Rolničky“, sedli si při slovech „usedá mi po boku“, což to zřejmě potvrzovalo.

Ale když jsme jim pustili první sloku „Sedni si, houpeš lodi“ z muzikálu *Frajtjži a saze* a „Seděli na přístavní hrázi“, neposadili se ani při jedné z nich. „To znamená, že jde o slovo ‚usedají‘ nebo ‚sedají‘,“ usoudila jsem.

„Nebo tak odpovídají jen na vánoční písně,“ mímil. „Nemáte ještě nějakou koledu?“

„Ale není tam ‚usedají‘. Mám ‚K Vánocům si přeju jen dva přední zuby‘ a tam je výraz ‚sedí‘.“

Pustili jsme jim to. Žádná odpověď, ale když jsme přehráli „Chceme naše malé Vánoce“ z muzikálu *Mame*, Altařané se posadili, jakmile na hrávka dospěla ke slovu „sedí“.

Calvin ihned vypnul zbytek, jelikož jsme netoužili potom, aby se nám Altařané posadili na ramena, a koukl na mě. „Proč tohle ‚sedí‘ poslechni, a to předchozí ne?“

Byla jsem v pokušení říct „Protože ‚K Vánocům si přeju...‘ je přísěrná píseň“, ale odolala jsem. „Že by ty hlasy?“ napadlo mě.

„Snad.“ Prohrabal cédéčka, až našel nahrávku téže písně od Statler Brothers. Altařané se posadili přesně v tomtéž místě.

Takže nejde o hlasy. Ani o Vánoce. Když jim Calvin přehrál úvod z 1776, sedli si, když Kongres zpíval rozkaz Johnu Adamsovi „Sedněte si“. A nešlo jen o výraz sedět. Když jsme jim přehráli „Chanukovou píseň“, vážně se točili na místě.

„Takže jsme zjistili, že to berou ekumenicky,“ pravil Calvin.

„Díky bohu,“ oddechla jsem si při představitě reverenda Threshera a co by řekl, kdyby se dozvěděl, že na mimozemšťany zapůsobily vánoční koledy, ovšem když jsme pustili Zpěvy slunovratu s verší „země se znovu otočila kolem dokola“, jen stáli a nasupeně zírali.

„Že by slova, začínající na ‚S‘?“ navrhl jsem.

„Třeba.“ Zkusil rychle po sobě „Na zemi leží snh“, „Santa Claus jede do města“ a „Zuzka Sněhová vložka“. Nic.

Ve tři čtvrtě na jedenáct Calvin odešel na zkoušku. „Je to v Prvním presbyteriánském, kdybyste tam za mnou chtěla ve dvě přijít,“ připomněl mi, „a pak bychom mohli jít ke mně. Chtěl bych provést analýzu frekvenčních vzorců těch úseků, na které reagovali.“

„Dobře,“ souhlasila jsem a odvedla Altařany k doktoru Wakamurovi, který na ně hodlal střkat parfém z obchodu Crabtree a Evelyn. Nechala jsem je, ať na něj nevráživě civí, a vydala se do kanceláře doktora Mortmanana. Nebyl tam. „Šel do nákupního střediska sbírat vzorky bakterií,“ oznámil mi doktor Jarvis.

Zavolala jsem mu na mobil. „Doktore Mortmanane, provedla jsem nějaké testy,“ sdělila jsem mu, „a Altařané jsou–“

„Teď ne. Čekám důležitý hovor z Americké asociace chemiků,“ pravil a zavěsil.

Vrátila jsem se do zvukové laboratoře, poslouchala vánoční alba Cambridgeského chlapeckého sboru, Barbry Streisandové a skupiny Barrenaked Ladies, a snažila jsem se najít písně s variacemi na „sedět“ a „točit se“ a bez krveprolévání. Také jsem do pátrání zahrнула výraz „obracet se“, přestože na něj nereagovali v jedné z písní o slunovratu, ale byla jsem si jistá, že to nic nedokazuje. Právě tak neodpovídali na „sedět“ v písničce „K Vánocům si přeju“.

Ve dvě jsem vyrazila za Calvinem do episkopálního kostela Trojice. Zkouška ještě neskončila, a podle všeho hned tak neskončí. Calvin sbor pořád nutil zastavovat a začínat nanovo, a říkal: „Basy, začínáte o dvě doby dřív, a alty, od zpívání“ je to v As. Vezměme to znovu, od strany osm nahoře.“

Přezpívali ten kus ještě čtyřikrát, bez zjevného zlepšení, než Calvin prohlásil: „Dobře, teď je to ono. Uvidíme se v sobotu večer.“

„Jakživi ten nástup netrefíme přesně,“ špitálo si několik členů sboru a plešatější duchovní ze věrejška, reverend McIntyre, vypadal, že ho to zcela odradilo.

„Možná bych přece jen neměl zpívat,“ řekl Calvinovi.

„Ale ano, měl.“ Calvin položil reverendu McIntyroví ruku na rameno. „Nemějte obavy. Všechno se to srovná. Uvidíte.“

„Vážně tomu věříte?“ zeptala jsem se Calvina, když reverend McIntyre odešel.

Zasmál se. „No jo, když je posloucháte teď, těžko se tomu věří. Ani já sám obyčejně nemůžu uvěřit, že by to vůbec mohli dokázat, ale tak či tak, ať už na zkouškách zpívají sebezrozněji, nakonec to pokaždé zvládnou. To člověku vrátí víru v lidstvo.“ Zamračil se. „Myslel jsem, že přijdete a podíváme se na ty frekvenční vzory.“

„Však ano,“ kývla jsem. „Proč?“

Ukázal za mě. Stáli tam Altaířané s reverendem McIntyrem. „Našel jsem je venku,“ pravil s úsměvem. „Měl jsem obavy, že třeba zabloudili.“

„Jejda, museli mě sledovat. Moc se omlouvám,“ vyhrkla jsem, přestože se nezdálo, že by ho nějak zvlášť vyděšili. Hned jsem mu to také řekla.

„Nevystrašili mě,“ řekl. „Nevypadají zdaleka tak nazlobeně jako moje shromáždění, když nesouhlasí s mým kázáním.“

„Radši je odvedu zpátky,“ oslovila jsem Calvina.

„Ne, když už tu jsou, klidně je můžeme vzít rovnou ke mně a vykoušet pár písní. Potřebujeme víc údajů.“

Nějak jsem všech šest nacpala do auta a odvezla je do Calvinova bytu. Calvin analyzoval ty svoje frekvence a já jim přehrála pár dalších písní. Bylo už naprosto jasné, že nezáleží na kvalitě písní ani na konkrétních interpretech. Posadili se u „Pretty Paper“ Willieho Nelsona a také u ohavného falzetového dětského podání „Little Miss Muffet“ ze čtyřicátých let.

Ani to nesouviselo s významem slov. Když jsem jim pustila „Adeste fideles“ latinsky, sedli si, když sbor zpíval „tibi sit gloria“.

„Což znamená, že to, co slyší, berou doslova,“ usoudil Calvin, když jsem ho zatáhla do kuchyně, aby nás Altaířané neslyšeli, a vysvětlila mu to.

„A to také znamená, že si musíme dát pozor, aby neslyšeli dvojnásobná slova,“ navázala jsem. „Ani jim nemůžeme zahrát ‚já sním o Vánocích bílých‘, protože by mohli někoho sníst.“

„A už vůbec ne, On tam leží v jesličkách,“ zazubil se.

„To není k smíchu,“ pokárala jsem ho. „Když to takhle půjde dál, nebudeme jim moct zahrát nic.“

„Přece musí existovat písně–“

„Cože?“ zasténala jsem zoufale. „Má láska mě hřeje – tam jsou hořící srdce, Do duší se vlévá klid – z toho by mohly být záplavy, a ‚Narod se z nás v tento den‘, to zní přímo jako z *Věřitelce*.“

„Já vím,“ kývl. „Neměj strach, něco vyhrabeme. Pomůžu ti.“ Vyklidil kuchyňský stůl a přinesl štůsek notových papírů, desky, cédečka, a usedl mě proti sobě. „Budou hledat písně, a ty prověřuj texty.“

Pustili jsme se do práce. „Ne.. tohle ne... Co třeba, Slyšel jsem zvony vánoční?“

„Ne.“ Mrkla jsem na verše. „Jsou tu slova, nenávisť, mrtvý a, zoufalství.“

„To potěší,“ poznamenal. Odmklcel se, probíral se deskami. „Šťastné Vánoce“ od Johna Lennona?“

Zakroutila jsem hlavou. „Válka, a ještě ‚boje a strach‘.“

Další odmlka, a najednou řekl: „K Vánocům chci jenom tebe.“

Poplašeně jsem k němu vzhlédla. „Cos to povídal?“

„K Vánocům chci jenom tebe.“ To je název písně. Od Mariah Carey.“

„Aha.“ Podívala jsem se na text. „To by myslím šlo. Nevídm tady ani vraždění ani zkázu.“ Ale on už vrtěl hlavou.

„Když se tak nad tím zamyslím, nejspíš bychom neměli. Láška může být nebezpečnější než válka.“

Pohledla jsem do obývacího pokoje, kde stáli Altařané a otevřenými ústy na mě nevlídně hleděli. „Upřímně pochybuju, že by sem přišli krášt po mštaneky.“

„Jo, ale chceme jim podsouvat takové nápady.“

„Ne,“ pohnula hlavou. „To tedy nechceme.“

Vrátitli jsme se k probírání písní. „Co takhle ‚Na Vánoce se vrátím domů?‘“ ukázal mi album Patii Page.

Table píseň prošla, ale na Altařany nezapůsobila, právě tak jako Ed Ames s „Baladou o vánočním oslíkovi“ a Miss Piggy se „Santa Baby“.

Zdálo se, že jejich chování nemá žádný rozumný důvod. Nezaleželo na tónině, na melodii ani na hlasech. Zareagovali na Sestry Andrewsovy, ale ne na Randyho Travise. Opravdu nešlo o hlasy, protože poslechli Julii Andrewsovou „Vstávej, vstávej, duše spící“, ale když jsme jim pus-tili její „Sříbrné zvonky“, nesmáli se (což mě příliš nepřekvapilo), nikam nechvátali, zato když došlo na část se senafory, jak blikají červeně a zeleně, všech šest zamrkalo očima. Ovšem při poslechu „Pastýři, vstaň a následuj mě“ zůstali sedět.

„Zkus její ‚Vánoční valčík‘,“ navrhla jsem s pohledem na obálku alba. Zavrtěl hlavou. „To je o lásce. Neřkala jsi, že nemáš přítele?“

„To je pravda, a nemám v úmyslu chodit s Altařany.“

„Bezva,“ řekl. „Napadá tě ještě nějaká píseň s mrkáním a blikáním?“

* * *

Když odešel zkoušet se symfoniky, nevěděli jsme o moc víc než na začátku. Odvezla jsem Altařany zpátky k doktoru Wakanurovi, který neprojevili valné nadšení, že je vidí, snažila jsem se vzpomnout si na nějakou mr-kací píseň, ale marně, šla jsem na oběd a vrátila se do Calvinova bytu.

Už byl doma a pracoval. Pusťla jsem se do listů s notami. „Což takhle ‚Radujte se, křesťané?‘“ navrhla jsem.

Vtom zazvonil telefon. Calvin ho zvedl. „Copak, Belindo?“ Chvilku poslouchal, pak řekl: „Zapni televizi,“ a podal mi ovladač.

Zapnula jsem televizi. Martán Marvin právě vykládal Králíkovi Bug-sovi, že hodlá spálit Zemi na popel. „CNN,“ upřesnil Calvin. „Čtyřicátý kanál.“

Přepnula jsem na správný kanál a okamžitě jsem toho zalitovala. V audio laboratoři stál reverend Thresher a vykládal hloučku reportéru: „-s radostí oznamuji, že jsme objevili důvod chování Altařanů před dvěma dny v nákupním středisku. Pouštěli tam vánoční koledu-“

„Ach ne,“ hlesla jsem.

„Myslel jsem, že ty pásky z jejich kamer nemají zvuk,“ podivil se Calvin.

„Taky nemají. Musel tam být ještě někdo s videokamerou.“

„-a když Altařané uslyšeli ty posvátné písně,“ pokračoval reverend Thresher, „přemohla je pravda jejich poselství, moc požehnaného Božího slova-“

„Ach ne,“ hlesl Calvin.

„-a klesli k zemi, aby se káli ze svých hříchů.“

„To neudělali,“ namítla jsem. „Sedli si.“

„Celých uplynulých devět měsíců hledali vědci důvod, proč Altařané ne navštívili naši planetu. Měli se místo toho obrátit k našemu Spasiteli, neboť v něm spočívají všechny odpovědi. Proč sem přišli? Aby byli spaseni! Přišli, aby se zrodili znovu, jak nyní předvedeme.“ Zvedl CD s vá-nočními koledami.

„Ach ne!“ vyhrklí jsem oba současně a já hrábla po mobilu.

„Jako dávní mudrcové,“ vykládal reverend Thresher, „přišli hledat Krista, což dokazuje, že křesťanství je jediné pravé náboženství.“

Doktoru Morthmanovi trvalo věčnost, než vzal hovor. Když to konečně udělal, řekla jsem chvatně: „Doktore Morthmane, nesmíte Altařanům pouštět vánoční koledu-“

„Teď nemůžu mluvit,“ odsekl. „Máme tu tiskovku,“ a zavěsil.

„Doktore Morthmane-“ Stiskla jsem zpětné vytáčení.

„Na tohle nemáme čas.“ Calvin chytil klíče a můj kabát. „Pojď, pojedeme mým autem,“ a úprkem jsme vyrazili po schodech dolů. „Bylo tam spousta reportérů, a on právě prohlásil něco, co okamžitě vytvočí k nepřičetnosti každého žida, muslima, buddhistu, wiccana i neortodoxního křesťana na téhle planetě. Když budeme mít kliku, dojedeme tam, ještě když bude odpovídat na otázky.“

„A když ne?“

„Pak se Altařané chopí nepokojných myslí, a máme na krku svatou válku.“

* * *

Téměř jsme to stihli. Jak Calvin předpokládal, reverendovi kladli velmi mnoho otázek, obzvlášť potom, co prohlásil, že Altaiřané se s ním shodují v názorech na potraty, manželství gayů a nezbytnost zvolit do všech veřejných funkcí republikány.

Pokřikující reportéři zablokovali schody, dveře i chodbu natolik, že se skoro nedalo dostat dovnitř, a když jsme se konečně probjovali do zvučkové laboratoře, reverend Thresher pyšně ukazoval na Altaiřany, klečící před jednosměrným zrcadlem, a vykládal reportérům: „Jak vidíte, vášnoční poselství je přímělo pokleknout k pokání...“

„Ach ne, oni určitě poslouchají ‚Svatou noc‘,“ zašeptala jsem. „Nebo ‚S radostí lidé dávnych dob‘.“

„Co jste jim pouštěl?“ zeptal se Calvin naléhavě a ukázal na klečící Altaiřany.

„Vánoční CD Maxičírkyve Jediné pravé cesty,“ pravil hrdě reverend Thresher a zvedl prázdný obal. Reportéři si ho poslušně vyfotili, nafilmovali a nahráli na iPody. „*Vánoční koledy pro pravé křesťany*.“

„Ne, ne, kterou píseň?“

„Mají pro ně jednotlivé koledy nějaký zvláštní význam?“ volali reportéři, a „Jaké koledy hráli v tom obchodním domě?“ a „Byli pokřtěni, reverende Threshere?“ a já se současně snažila říct doktoru Morthmanovi: „Musíte vypnout tu hudbu.“

„Vypnout?“ Doktor Morthman musel křičet, abych ho slyšela. „Teď, když jsme konečně udělali nějaký pokrok v komunikaci?“

„Musíte nám říct, které písně jste jim hráli!“ zařval Calvin.

„Kdo vůbec jste?“ vypyťoval se reverend Thresher.

„Je tu se mnou.“ Znovu jsem se obrátila k doktoru Morthmanovi. „Okamžitě to vypněte. Některé z těch koled jsou nebezpečné.“

„*Nebezpečné?*“ zajícel, a pozornost reportérů se vzápětí upřela na nás. „Co tím chcete říct, nebezpečné?“ spustili.

„Myslím tím nebezpečné,“ řekl Calvin. „Altaiřané nečiní pokání ani nic podobného. Oni—“

„Jak si troufáte popírat, že byli znovuzrozeni?“ houkl reverend Thresher. „Viděl jsem na vlastní oči, jak při slovech vánočních zpěvů padají na kolena—“

„Reagovali i na ‚Stříbrné zvonky‘,“ přerušila jsem ho. „A na Chanukové Zpěvy.“

„Chanuka?“ opakoval reportér, a už nás zase zase zasypávali otázkami. „Znamená to, že vyznávají židovskou víru?“ „Ortodoxní nebo reformovanou?“ „Jak na něj působí hinduistické recitace?“ „Co mormonské sloby? Jak na ně reagovali?“

„S náboženstvím to nemá nic společného,“ odpovéděl Calvin. „Altaiřané rozeznávají doslovný význam jistých slov v písních. A některá ze slov, jimž naslouchají právě teď, mohou být nebezpečná—“

„To je rouhání!“ řval reverend Thresher. „Jak by svatě poselství Vánoc mohlo být nebezpečné?“

„Nadešel vánoční čas,“ jim radí vraždit nevinné děti,“ řekla jsem, „a v textech jiných koled je spousta krve a válek a ohně, příchů z hvězd. Proto musíte tu hudbu okamžitě vypnout.“

„Už je pozdě.“ Calvin ukázal do zrcadla.

Altaiřané už tam nebyli. „Kde jsou?“ začali křičet reportéři. „Kam odešli?“ a reverend Thresher s doktorem Morthmanem se oba otočili ke mně a dožadovali se vysvětlení, co jsem s nimi provedla.

„Nechte ji na pokoji. Neví o tom o nic víc než vy,“ promluvil Calvin hlasem sbornísta.

Na přítomné v místnosti to mělo stejný účinek jako na školáčky ze sedmé třídy. Doktor Morthman mě pustil a reportéři zmlkli.

„Takže, kterou píseň jste hráli?“ zeptal se Calvin reverenda Threshera.

„Pokoj s vámi všemi,“ odpovéděl. „To je přece jedna z nejstarších a nejoblíbenějších vánočních koled. To je směšné, myslet si, že by mohla představovat nějaké ohrožení—“

„Takže píseň ‚Pokoj s vámi všemi‘ způsobila, že odešli?“ povykovali reportéři. „Jaká jsou tam slova? Je tam něco o válce? O vraždění nevinňátek?“

„... necht' vás nic netrápí,“ mumlala jsem si pro sebe, pokoušejíc se vybavit si text.

„Kam odešli?“ dožadovali se reportéři.

„... zvěst' útechy a radosti...“ šeptala jsem si. Vrhla jsem letmý pohled na Calvina. Dělal totéž, co já. „... spas nás, sejdeme-li...“

„Kam myslíte, že šli?“ zavolal reportér.

Calvin se na mě podíval. „Na scestí,“ pravil ponuře.

* * *

Altařřany nenasřli v řždň z laboratořř ani v řždň budově univerzitního kampusu, nebyřli ani na své lodi. Přinejmenřm nřkdo neviděl, ře by se rampa sklopřla a oni veřli dovnřtř. Nřkdo je neviděl procházet po areálu ani v přřlehlých ulicřch.

„Za tohle řste zodpovědná, slečno Yatesová,“ pravřl doktor Morthman. „Vyřhařte pátřání a rozeřlete jejich popis,“ řekl policistům. „Vyřhařte poplach, Megan.“

„To se pouřívá při ťnosu dětř,“ namřtřla jsem. „Altařřaně přeře–“

„To nemůřeme vědět,“ řřekl. Obrãřil se zpãřtky k policistovř. „A zavolejte FBI.“

Policista se otořil ke Calvinovi. „Podle doktora Morthmana řste tvrdřli, ře Altařřaně zareagovali na slova, seřřli na scestřř. Jsou v tě přřni dalřř nebezpeřně vřřazy?“

Chřřla jsem promluvit, ale Calvin mě zarazil, a zatřmco doktor Morthman policistu řřadãl, aby zavolãl nãrodní bezpeřnost a vřřhlãřil rudřř kãd, rychle mě postrkoval po chodnřku za altařřskou loď.

„Proã řsi jim to navřklãdãl?“ zeptãla jsem se. „Co takhle ‚opovřřenřř? A ‚Satanova moc?‘“

„Přř,“ zařřeptãl. „Uř volã bezpeřnost. Nechceme, aby jeřřě povolãl letectvo. A vřřhlãřil pohotovost jaderných zbranř. A nemãme řas vřřechno jim vysvřřtlovãt. Musřme Altařřany najřt.“

„Mãř přředstavu, kam asi tak mohli řřt?“

„Ne. Přřnejmenřřm jejich loď je stãle tu,“ podřřval se smřřem k nř.

Nebyla jsem si jistã, jeřřli to vřbec nřco znamenã, kdřřř vezmeme v ťvalu, ře se Altařřaně dostãli z laboratořř i přřes zamãeně dveřř. Řekla jsem to a Calvin projevřl souhlas. „Mořnã ani neřřlo o to, seřřt na scestřř. Třeba se vydãli hledãt jeřřřky nebo pasřřřře. Navřc existujř řřzně verze. Ve *Vãnãřních koleããch pro pravě křřstãnřny* mohli klidně pouřřt tu starřř.“

„V tom přřpadě bychom se mřřli vřãtřt do laboratořř a zjřřsit, co přřesně vyslechlř,“ navřřřla jsem, ale srdce mi pokleslo. Doktor Morthman mě nejspřř dã zavřřt.

Calvin zjevne dospěl k tãmuřř zãvřřru, protoře prohlãřil: „Tam se vřãtřt nemůřeme. Je to moc riskantnř, a my musřme Altařřany najřt dřřv neřř reverend Thresher. Nedã se odhadnout, co by jim pustil přřřře.“

„Ale jak–?“

„I kdřřř se ocitř na scestřř, pořřãd mřřou břřt nřkde poblřř. Zajřdř pro auto a projeď ulice severně od univerzity, řã si vezmu jřh. Mãřř mobil?“

„Ano, ale nemãm auto. Moje stojř u tvěho bytu. Přřjeli řsme tvřřm, vzpomãnãřř?“

„A co ten minibus, ve kterém řste Altařřany přřevãřili?“

„Ale nebude to hrozně nãpadně?“

„Pãtrãjř po řesti pěřřch mimozemřřãnecch, ne po autě,“ řekl. „A kromě toho, kdřřř je najřřeř, buděř je řtejně potřřebovat do nřčeho nalozřtř.“

„Mãř pravdu.“ Vřřazřla jsem na univerzitnř parkoviřřtě a doufãla, ře doktor Morthman nedostane stejnřř nãpad.

Nedostal. Parkoviřřtě bylo opuřřřně. Otevřřla jsem posuvně dveřře, napřl v nadějř, ře takhle by si Altařřaně mohli přředstavovat scestřř, ale nebyřli uvnřtřř, ani nřkde na ulici do dvou mil severně od univerzity. Jela jsem po University Boulevard a pak jsem pomalu projřřdřãla postrannř ulici, a děřřila se, ře je najřdu rozplãcnutě na dlařřbě.

Zããalo se stmřřvat. Zavolãla jsem Calvinovi. „Nenř po nich ani stopy. Třeba se vřãtřli do toho obchodu. Zajřdu tam a–“

„Ne, nejezdř,“ zarazil mě. „Je tam doktor Morthman a FBI. Dřřvãm se na to na CNN. Prohledãvãjř přãvě Victoria's Secret. Kromě toho tam Altařřaně nejsou.“

„Jak to vřřř?“

„Protoře jsou u mě v bytě.“

„Vãřněř?“ Samou ťlevou se mi ař uděãlão slabø. „Kdes je nařřel?“

Neodpověděl. „Nejezdř po hlavnřních třřdãch,“ poradřl mi. „A zaparkuj v sousednř ulici.“

„Proã? Co provedlřř?“ vřřptãvalãla jsem se, ale ťř zavěřřil.

* * *

Kdřřř jsem k nřmu dorãzřla, Altařřaně stãli uprosřřted Calvinova obřřvãřku. „Vřãtřil jsem se, abyřch si ověřřil varianty textu ‚Pokoj s vãmi vřřemřř,‘“ vysvřřřtil mi Calvin. „Zaparkovãla řsi vedle v ulicě?“

„Ano, ař na konci bloku. Co provedlřř?“ opakovãla jsem, i kdřřř jsem se skoro bãla zeptãt.

„Nřc. Přřnejmenřřm nřc, co by vysřřlãli na CNN,“ ukãzãl smřřem k televizoru, kde přãvě policie prohledãvãla obchod se svřřãkami. Zvuk mřř ztlumenřř, ale dole na obrazovce se skvěl tãtulek: „Mimozemřřãnã de-zertovãlř.“

„Tak k čemu ty tajnostřř?“

„Protože nesmíme připustit, aby Altařany naši, dokud si nedáme dohromady, proč dělají to, co dělají. Příště by to nemuselo být tak neškodné jako sejt na scestí. A k tobě jít nemůžeme, Morthman ví, kde bydlíš. Musíme se tady zahrabat. Řekla jsi někomu, že pracuješ se mnou?“

Pokoušela jsem se vzpomenout si. Snažila jsem se o Calvinovi říct doktoru Morthmanovi, když jsem se vrátila z nákupního střediska, ale nedostala jsem se k tomu, abych mu stačila sdělit jeho jméno, a když na něj reverend Thresher vybal, „Kdo jste?“, řekla jsem jenom „Je tady se mnou.“

„Nikommu jsem tvoje jméno neprozradila,“ odpověděla jsem.

„Dobře,“ kývl. „A já jsem si jistý, že sem Altařany nikdo neviděl přicházet.“

„Jak si můžeš být tak jistý? Tvoji sousedě—“

„Protože Altařané na mě čekali uvnitř,“ řekl. „Přesně tady, kde jsou teď. Takže budto umějí otevřít zámky, procházet zdmi, nebo se teleportují. Sázm na teleportaci. A komise zjevně nemá nejmenší představu, kde se nacházejí.“ Znovu ukázal na televizi, kde právě předváděli záběr Altařanů s titulkem „Neviděli jste tyto mimozemšťany?“ A napříč přes ně telefonní číslo, kam mají lidé volat. „A našťestí jsem onedý zašel do obchodu s potravinami pro zásoby, abych mezi koncerty nemusel nakupovat.“

„Tvoje koncerty! A ty Městské zpěvy! Úplně jsem na to zapomněla,“ vyhrkla jsem provinile. „Neměls mít dnes večer zkoušku?“

„Odvola jsem ji,“ řekl, „a odvolám i tu zítra ráno, když to jinak nepůjde. Zpěvy se konají až zítra večer. Máme dost času, abychom to vyřešili.“

Pokud nás předtím nenajdou, pomyslela jsem si, když jsem se koukla na televizní obrazovku, kde prohledávali buřet. Jakmile jim dojde, že Altařany nemůžou nikde najít, všimnou si, že jsem zmizela, a začnou hledat i mě. A reportéři dnes na rozdíl od Lea opravdu nahrávali. Pokud dají do televize Calvinovu fotku a k ní telefonní číslo, kam volat, zaručeně se jim ozve někdo z členů jeho kostelního sboru nebo z jeho školáček.

To znamená, že sebou musíme hodit. Vzála jsem seznam písní a reakcí Altařanů, který jsme dali dohromady. „Čím chceš začít?“ zeptala jsem se Calvina, který prohrabával desky.

„Rozhodně ne u, Sněhuláka Frostyho,“ odpověděl. „Už nemám chut honit se tam a zpátky.“

„Co takhle, Cestou potká vám zázraky?“

„Dobrý vtip,“ řekl. „Když zareagovali na, klečet, tak bychom mohli začít u toho, ne?“

„Tak jo.“ Pehráli jsme jim „Na kolena klekněte“ a „Poklekněte a modlete se“ a „Pokloňme se až k zemi“, na něco z toho reagovali, na něco ne, a my netušili, z jakého důvodu.

„První Vánoce‘ mají veš, zbožně padnout na kolena,“ řekla jsem a Calvin vyrazil příslušnou koledu hledat do ložnice. Před televizí se ale zastavil. „Na tohle by ses asi měla podívat,“ řekl a zesílil zvuk.

„Altařané nebyli v obchodním domě, jak jsme doufali,“ říkal doktor Morthman, „a právě vyšlo najevo, že chybí i členka naší komise, Margaret Yatesová.“ Za doktorem Morthmanem a reportérem se objevila video-nahrávka z audio laboratoře, kde na něj křičím, aby vypnul hudbu. Každou chvíli se na ní ukáže Calvin, jak se dožaduje informace, kterou koledu právě hraji.

Chytla jsem mobil a zavolala doktora Morthmana s nesmyslnou nadějí, že mobilní telefony nemůžou vystopovat a že vezme hovor, i když je v televizi.

Udělal to a kamera se našťestí zaměřila na něj, takže z videa bylo vidět jen mňhavý kousek. „Odkud voláte?“ vyptával se. „Našla jste Altařany?“

„Ne,“ zapírala jsem, „ale mám určitou představu, kde by mohli být.“ „Kde?“ zeptal se doktor Morthman.

„Nejspíš se nevydali někam bloudit. Možná na ně zapůsobila jiná slova v té písni. Například, ‚Odpočíte‘ nebo—“

„Já to věděli!“ vyhrkl reverend Thresher a objevil se před doktorem Morthmanem. „Musela to být slova, Vzpomeňte, že Kristus, náš spasi- tel, narodil se v tento den. Šli do kostela. V tomto okamžiku jsou jistě na jediné pravé cestě.“

Nebýlo to právě to, co jsem měla na mysli, ale velká fotka chrámu Maxicírkye. Jediné pravé cesty mi vyhovovala mnohem lépe než Calvinova. „To by nám mohlo získat alespoň dvě hodiny. Jeho kostel je až v Colorado Springs.“ Znovu jsem ztlumila zvuk a znovu jsem se pustila do přehrávání písní a zaznamenávání, jak Altařané reagovali nebo nereagovali. O půl hodiny později se Calvin vydal do ložnice pro CD Louise Armstronga, zůstal stát před televizí a zamračil se.

„Co se stalo?“ Přendala jsem hromádku notových zápisů z klína na pohovku a protáhla se k němu kolem Altařanů. „Neskočili na to?“

„Ale jistě, spolklí to,“ řekl a pustil zvuk.

„Myslíme si, že Altařané jsou v Betlémě,“ říkal doktor Morthman. Stál u odletové přepážky na denverském letišti.

„V Betlémě?“ opakovala jsem užasle.

„V textu se o něm mluví dvakrát,“ pravil Calvin. „Aspoň budeme mít víc času, když poletí do Izraele.“

„Ale také budeme mít na krku mezinárodní incident,“ podotkla jsem. „A ke všemu na Středním Východě. Musím Morthmanovi zavolat.“ Je-
nomže doktor Morthman si nejspíš vypnul telefon a do laboratoře jsem se nemohla dovolat.

„Můžeš zavolat reverendu Thresherovi.“ Calvin ukázal na obrazovku.

Reverend Thresher, obklopený reportéry, právě nasedal do svého le-
xusu. „Jsem právě na cestě za Altařany a dnes večer se koná děkova-
ná bohoslužba, kde uslyšíte jejich křesťanské svědectví a vánoční koledy,
které je přivedly k našemu Pánu...“

Calvin vypnul televizi. „Let do Betléma trvá nejméně šestnáct hodin,“
prohlásil povzbudivě. „Určitě nám nebude trvat tak dlouho, než to roz-
louskneme.“

Zavonil telefon. Calvin po mě šlehl pohledem a zvedl ho. „Zdra-
vím, pane Steinbergu,“ řekl. „Nedostal jste ode mě zprávu? Dnešní
zkoušku jsem zrušil.“ Chvilku poslouchal. „Jestli vám dělá starosti ná-
stup na dvanácté straně, můžeme se na to podívat před zahájením.“ Po-
slouchal ještě chvíli. „To se dá dohromady. Vždycky se to nějak podaří.“

Doufala jsem, že s tím rozluštěním altařské hádanky má pravdu.
Jestli ne, obviní nás z únosu. Nebo z podněcování náboženské války. Ale
obojí by bylo lepší než dovolit reverendu Thresherovi, aby jim pustil
něco se slovy jako „pomalu zmršťuj“ nebo „Zem zamoř trn“. Tudiž jsme
museli přijít na to, co má na Altařany vliv, a to rychle. Pouštěli jsme jim
Dolly Parton a Manhattan Transfer a Holičský sbor z Toleda a Deana
Martina.

To nebyl dobrý nápad. Dva dny jsem skoro nespala, a po prvních tak-
tech mi začala klesat hlava. Posadila jsem se zpřímá a pokusila se sou-
středit na Altařany, ale nebylo to nic platné. Přejítí věc, kterou jsem si
uvědomila, byla moje hlava na Calvinově rameni, a pak jeho hlas:
„Meg? Meg! Spí vůbec Altařané?“

„Spí?“ Posadila jsem se a protírala si oči. „Omlouvám se, asi jsem si
zdrhla. Kolik je hodin?“

„Něco po čtvrté.“

„Ráno?“

„Ano. Altařané taky spí?“

„Ano, aspoň si to myslíme. Změní se jejich mozková aktivita a neod-
povídají na podněty, ovšem oni vlastně nikdy nereagují.“

„Dá se nějak poznat, že spí? Zavírají oči nebo si lehají?“

„Ne, jen tak trochu zvanou, jako když nezaliješ kytky. A koukají tro-
chu méně nevráživě. Proč?“

„Chci něco vyzkoušet. Spí dál.“

„Ne, to je v pořádku.“ Pořadila jsem zívnutí. „Jestli tady někdo po-
třebuje spát, tak jsi to ty. Kvůli mně jsi vzhůru už dvě noci, a ty přitom
musíš dirigovat ty městské zpěvy. Převzmu to a ty jdi.“

Zavrtěl hlavou. „Mně je fajn. Povidal jsem ti, v téhle roční době nikdy
nespím.“

„Tak co je to za nápad, který chceš vyzkoušet?“

„Chci jim přehrát první verzi ‚Tiché noci‘.“

„Spěte v nebeském míru,“ řekla jsem.

„Správně, a jinak se tam nic neděje, a já toho mám asi padesát verzí.
Od Johnnyho Cashe, Kate Smith, Britney Spears...“

„Máme vůbec čas přehrát jim padesát verzí?“ zeptala jsem se a ohléd-
la se k televizoru. Na jedné straně obrazovky ukazovali mapu Izraele
a na druhé chrám Maxicírkyve Jediné pravé cesty. Když jsem zesílila
zvuk, ozval se hlas reportéra: „Uvnitř tisíce členů očekávají příchod Al-
tařanů, kteří podle reverenda Threshera mají dorazit každou chvíli.
Čtyřicetihodinová vígile...“

Znovu jsem zvuk ztlumila. „Nejspíš máme. Cos to říkal?“

„Že ‚Tichou noc‘ nahrál skoro každý – Gene Autry, Madonna, Burl
Ives... Různé hlasy s různým doprovodem, každý v jiné tónině. Můžeme
posoudit, na které verze zareagují.“

„A na které ne,“ dokončila jsem. „A to nám může poskytnout užiteč-
ná vodítka.“

„Přesně tak.“ Otevřel kazetu s cédečky. Jedno strčil do přehrávače
a zmáčkl stopu 4. „Tak do toho.“

Pokoji naplnil hlas Elvise Presleyho, zpívající „Tichá noc, svatá noc“.
Calvin přešel k pohovce a usadil se vedle mě. Když Elvis došel ke slo-

vám „něžný klid“, oba jsme se v očekávání naklonili dopředu a pozorně Altařřany sledovali. „Spěte v nebeském míru“, pěl Elvis, ale Altařřané pořad ztuhle stáli. Zůstali tak i při opakování refrénu a při zpěvu Alvinna a Chipmunků. A Celin Dion.

„Ty jejich hněvivé výrazy se ani trochu nezmírnily,“ poznamenal Calvin. „Spíš bych řekl, že se to zhoršuje.“

Opravdu, zhoršovalo. „Radši jim pusť Judy Garlandovou.“

Poslechl, potom přidal Dolly Parton a Harryho Belafonta. „Co když nezareagují na žádnou?“ zeptala jsem se.

„Tak zkusíme něco jiného. Mám také šestadvacet verzí, Babičky přejete soby.“ Zazubil se na mě. „Dělám si legraci. Ovšem zato mám devět různých verzí. Moje milá, venku je zima.“

„Pro použití pro druhé soprány?“

„Ne,“ řekl. „Pš, tuhle mám rád. Nat King Cole.“

Ztichla jsem a poslouchala a nechápala, jak se Altařřané můžou ubránit spánku. Nat King Cole měl hlas, který uvolňoval ještě víc než zpěv Deana Martina. Opřela jsem se. „Všude klid, všude...“

Musela jsem znovu usnout, protože další, co jsem si uvědomila, bylo, že hudba utichla a venku je světlo. Podívala jsem se na hodinky. Podle nich byly dvě odpoledne. Altařřané stáli na stejném místě jako dřív a nevráživě zírali. Calvin se chouli na kuchyňské židli, bradu v dlaních, a tvářil se znepokojeně.

„Stalo se něco?“ Zalétla jsem pohledem k televizi. Mluvil tam reverend Thresher. Titulek hlásal, Thresher vyhledává galaktickou křížovou výpravu. „Aspoň že tam nebylo. Nálezy na Středním Východě“.

Calvin pomalu potřásal hlavou.

„Nějaká reakce na ‚Tichou noc‘?“ zeptala jsem se.

„Ale ano,“ odpověděl. „Hezky jsi zareagovala na verzi Nata Kinga Colea.“

„Já vím. Omlouvám se. Měla jsem na mysli Altařřany, ‚Tichá noc‘ na ně neměla žádný vliv?“

„Měla, ale jen jedna verze.“

„Ale to je přece dobře, ne?“ řekla jsem. „Teď můžeme zjistit, co je na ní jiného. Která verze to byla?“

Místo odpovědi přešel k CD přehrávači a pustil ho. Hlasitý sbor ženských hlasů začal vyřvávat „Tichá noc, svatá noc“, aby překřičel kakovonii cinkání, zvonků a klapotu. „Co to má propána být?“ vyhrkla jsem.

„Broadwayský sbor z muzikálu *Donatčtyřicáté ulice* zpívá a stepuje na ‚Tichou noc‘. Nahráli to pro zvláštní vánoční charitativní projekt.“

Pohlédla jsem na Altařřany. Myslela jsem, že se Calvin možná splel a oni ve skutečnosti neusnuli, ale opravdu se při tom randálu ochable prohnuli, hlavami se téměř dotýkali podlahy a vypadali téměř mrtumilovně. Jejich výrazy se z plné intenzity tety. Judith změnily v mírně nesouhlasné. Poslouchala jsem, jak sportistky ze *Donatčtyřicáté ulice* stepují a z plných plic vykřikují „Tichou noc“.

„Má to něco do sebe,“ usoudila jsem. „Obzvlášť ta část, kde hulákají ‚Matka a syn‘.“

„To jo,“ kývl. „Lbilo by se mi, kdyby nám to hráli na svatbě. Altařřané mají zjevně podobně vyřtěbený vkus jako my. Ale mimo to nevím, jestli nám to nějak pomůže.“

„Teba se Altařřanům lbi muzikálový styl?“

„Bože chraň. Představ si, co by z toho udělal reverend Thresher,“ řekl. „Kromě toho neraagovali na ‚Sedni si, houpeš loď‘.“

„Ale na tu píseň z *Mamme* ano.“

„I na tu z 1776,“ dodal. „Jenomže na *Muzikanta* nebo *K pronájmnu* už ne,“ vzpomněl si zklamaně. „A jsme zase tam, kde jsme byli. Nemám ponětí, na co reagují!“

„Já vím,“ vzdychla jsem. „Je mi to tak líto. Vůbec jsem tě do toho neměla zatahovat. Musíš přece dirigovat MĚVEZ.“

„Začíná to v sedm.“ Přehraboval se hromadou LP desek. „takže máme ještě čtyři hodiny. Kdyby se nám podařilo najít ještě jednu ‚Tichou noc‘, při které by usnuli, třeba bychom přišli na to, co to proboha dělají.“

Co se kčertu stalo s albem *Vánoce Hvězdných válek*?

„Tak dost,“ řekla jsem. „Tohle je směšné.“ Vzala jsem mu album z rukou. „Jsi vyčerpaný, a máš před sebou důležitou práci. Nemůžeš řídit všechny ty sbory a vůbec se nevyvpat. Tohle může počkat.“

„Ale—“

„Lidem to lépe myslí, když se vyspí,“ nemřnila jsem ustoupit. „Probudíš se, a řešení bude nablíže.“

„A když ne?“

„Pak půjdeš dirigovat sbor a—“

„Sbory,“ řekl zamysleně.

„Nebo měsíské zpěvy, MĚVEZ, tebe vez, nebo jak tomu říkáš, a já zůstanu tady a přehraju Altařřanům další ‚Tiché noci‘, dokud se nevrátíš a—“

„Sedni si, Jendo“ zpíval sbor,“ řekl a zahleděl se mimo mě na sehnuté Altařany. „A ‚Pastýři, již stáda hlídají‘ také. A ‚Tichá noc‘ z toho muzikálu byla jediná, kterou nezpívali sólo.“ Chytil mě za ramena. „Všechno to zpívají sbory. Proto jim nic neříkala Julie Andrewsová, když zpívala ‚Vstaňte, pastýři‘ ani ‚Sedni si, houpeš lodi‘ v podání Stubby Kaye. Potřebují k tomu víc hlasů.“

Zavrtěl jsem hlavou. „Zapomínáš na ‚Vstávej, duše spící‘.“

„Aha.“ Zesmutněl. „Máš pravdu. Počkej!“ Vrhl se po céděčku Julie Andrewsové a strčil ho do přehrávače. „Mám dojem, že ten verš zazpívá a po ní ho opakuje sbor. Poslouchej.“

Nemýlili se. Sbor zazpíval ‚Vstávej, vstávej‘.“

„Kdo zpíval ‚Radost světa‘ na tom céděčku z obchodáku?“ zeptal se Calvin.

„Právě Julie Andrewsová,“ odpověděla jsem. „A Brenda Lee ‚Kolem vánočního stromku‘.“

„A Johnny Mathis zpíval ‚Andělé z říše slávy‘,“ dodal spokojeně.

„Ale tu píseň k Chanuce, na kterou odpovídějí akcí, zpíval...“ četl z obalu céděčka. „sbor Shalom Singers. Tohle bude ono.“ Znovu začal probírat desky.

„Co hledáš?“ zeptala jsem se.

„Ten mormonský sbor,“ řekl. „Přece museli nahrát ‚Tichou noc‘. Zahrájeme ji Altařanům, a když usnou, budeme vědět, že jsme na správné stopě.“

„Jenomže oni už spí,“ zdůraznila jsem a pokynula ke skupině, která trochu připomínala týden staré květiny ve váze. „Jak...?“

Už zas se přehraboval v hromadě desek. Našel album Cambridgeského chlapeckého sboru, vyzval desku a četl nálepku. Mumlal si přitom: „Někde to tu je... tady.“ Pustil desku a sbor jasných chlapeckých hlasů začal zpívat: „„Probuďte se, křesťané, pozdravte jitra nově!““

Altařané se okamžitě napřímili a upřeli na nás nahněvané pohledy. „Měls pravdu,“ řekla jsem tiše, ale neposlouchal mě. Sundal desku z talíře gramofonu a znovu pročetl obsah na nálepce, mumlaje: „No tak, přeče jste zaručeně nazpívali i ‚Tichou noc‘. Každý nahral ‚Tichou noc‘.“ Obrátil desku. „Já to věděl!“ Položil ji na talíř a zkušene umístil jehlu. „... a v míru...“ pěl andělské hlasy, „... usněte.“

Altařané zvedli, ještě než to slovo doznělo. „Tohle je ono!“ řekla jsem. „To je společný jmenovatel.“

Potřásl hlavou. „Potřebujeme víc informací. Může to být náhoda. Potřebujeme sborovou verzi ‚Vstaň, pastýři‘. A ‚Sedni si, houpeš lodi‘. Kam jsi položila ‚Fraternity a saze‘?“

„Ale to byl sólový zpěv.“

„První část, ta, kterou jsme jim přehráli. Později do toho vstupuje sbor karbanků. Měli jsme jim zahrát celou píseň.“

„Nemohli jsme, jen si vzpomeň.“ Podala jsem mu desku. „Pamatuješ na tu část o stahování pod vodu a utopení, nehledě na karban a hlasť?“

„Aha, pravda,“ kývl. Nasadil si sluchátka, chvilku poslouchal, pak je odpojil. „Useďte...“ pěl mužský sbor energicky, a Altařané si sedli.

Přehráli jsme sborové verze „K Vánocům si přeju...“ a „Vstaňte, pastýři“. Altařané si sedli a zase vstali. „Máš pravdu,“ řekl Calvin, když si Altařané klekli při „Prvních Vánocích“. „Je to společný jmenovatel. Ale proč?“

„To nevím,“ připustila jsem. „Třeba nedokážou porozumět ničemu, co jim řekne méně hlasů, ne celý sbor. To by vysvětlovalo, proč je jich šest. Třeba každý slyší jen určité frekvence, které samy o sobě nemají smysl, ale když je jich šest.“

Zavrtěl hlavou. „Zapomínáš na Sestry Andrewsovy. A Barenaked Ladies. A i když ten předpoklad sboru platí, stejně to nevysvětluje, co tady dělají.“

„Ale teď víme, jak je přimět, aby nám to prozradili,“ řekla jsem a sáhla po *Šťastné a veselé vánoční písně*. „Našel bys sborovou verzi *Adelste fideles* v angličtině?“

„Myslím, že ano,“ odpověděl. „Proč?“

„Protože tam bude ‚vítáme tě‘,“ vysvětlila jsem a jela prstem po řádcích textu. „Radujte se, křesťané.“

„A tady je ‚Strážce, pověz o té noci‘,“ řekl. „A ‚Povězte radostnou novinu‘. Na jednu z nich určitě musí odpovědět.“

Jenomže neodpověděli. Petr, Pavel a Marie nařídili Altařanům „běžte a povězte“ (smazali jsme verš o horách), ale buď neměli rádi folk, nebo ty sestry Andrewsovy byly jenom náhoda.

Nebo jsme dělali předčasné závěry. I když jsme zkusili tutéž píseň znovu v podání Bostonského lidového souboru, pořad jsme nedocílili žádné odpovědi. Ani na verzi „Ozdojte své síně“ v úpravě pro sbor („když povídám“) či „Veselý Míkuláš“ („nesmíš prozradit živé duši“ – s vymazáním „nesmíš“ a „živé duši“). Ani na „Zvířata milá“, přestože ve všech šesti verzích se vyskytlo slovo „povídat“.

Calvin usoudil, že problém by mohl být v čase, a přehrál kousek „Malého Milkuláše“ („zvěst“ a „pověď“) a „Koledu se zvony“ („povídání“), ale bez úspěchu. „Třeba to vězí v tom výrazu,“ řekl. „Možná prostě neznají slovo, povědět.“ Jenže oni nereagovali ani na „říct“, „říkat“ nebo „řekl“, ani na „zprávý“ či „prohlásit“.

„Nejspíš jsme se spleli s tím sborem,“ mínili Calvin, ale v tom to také nebylo. Když si v ložnici oblékal frak na Zpěvy, přehrála jsem jim úryvky ze „Slyšeli jsme anděly na výsostech“ a „Vzhůru na střechy“ z cédéčka Barenaked Ladies, a oni si klekali a vyskakovali jako na po-
vel.

„Možná jsou přesvědčeni, že Země je tělocvična a tohle cvičení,“ pravil Calvin, když vešel do místnosti ve chvíli, kdy poskakovali při poslední Sboru katedrály sv. Pavla „Dvanáct vánočních dní“. „Mám dojem, že výraz ‚zvolání‘ na ně nemá vliv.“

„Nemá.“ Upravila jsem mu motýlka, „a nabízím prosím slovo“ taky ne. Nenapadlo tě, že na ně třeba hudba vůbec neúčinkuje, že prostě náhodou sedají a skáčou a klekají současně s těmi slovy?“

„Ne,“ odvětil pevně. „Spojení tu je. Kdyby nebylo, netvářili by se tak podrážděně, že jsme na to ještě pořád nepřišli.“

Měl pravdu. Jejich výrazy byly ještě hnevivější a celý jejich postoj vyzařoval silný nesouhlas.

„Potřebujeme víc informací.“ Obouval si černé boty. „Jakmile se vrátím, musíme–“ Zarazil se.

„Co je?“

„Podívej na tohle,“ ukázal na televizi. Na obrazovce ukazovali fotografií lodi. Všechna světla svítila, z různých bočních otvorů vycházely kouř. Calvin chytil ovladač a zapnul zvuk.

„Všeobecně se soudí, že se Altařané vrátili na svou loď a chystají se k odletu,“ oznámil hlasatel. Pohlédla jsem na Altařany. Pořád stáli na místě. „Analýza cyklu přípravy zážehu naznačuje, že k odletu dojde do šesti hodin.“

„Co teď budeme dělat?“ zeptala jsem se Calvina.

„Přijďme na to. Slyšelas, co říkali. Zbývá šest hodin, než odtud vystěhli.“

„Ale Zpěvy–“

Podal mi kabát. „Víme, že to má něco společného s pěveckými sbory, a já mám k dispozici všechny, jaké si jen můžeš přát. Vezmeme Altařa-

ny s sebou do kongresového centra a budeme doufat, že nás cestou něco napadne.“

* * *

Cestou nás nic nenapadlo. „Snad bych je měla odvézt zpátky k lodi,“ řekla jsem, když jsme zajížděli na parkoviště. „Co když tady moji vinou uvíznou?“

„Thle nejsou E.T.,“ namítl.

Zaparkovala jsem u služebního vchodu a chystala se otevřít boční posuvné dveře. „Ne, nech je tady,“ poradil mi Calvin. „Musíme pro ně najít vhodné místo, než je zavedeme dovnitř. Zamkni vůz.“

Poslechla jsem, i když jsem pochybovala, že to bude k něčemu dobré, a následovala Calvina postranním vchodem, označeným „Jen pro sbory“, a bludištěm chodeb, lemovaných místnostmi, označenými „Chapecký sbor sv. Petra“, „Hlasý Červeného klobouku“, „Denverští gayové“, „Muzikálový sbor Sladké Adeliny“, „Džez mlí nad zemí“. Zepředu se ozýval povyk, a když jsme přecházeli hlavní chodbu, viděli jsme, jak tam přecházejí a vykládají si lidé ve zlatých, zelených nebo černých hábitech. Calvin otevřel postupně několik dveří, pokaždé se vplížil dovnitř a zavřel za sebou, načež se znovu objevil a poťásal hlavou. „Nemůžeme Altařánům dovořit poslouchat *Mesiáše*, a tady je ještě slyšet hluk z jeviště,“ řekl. „Potřebujeme nějakou zvukotěsnou místnost.“

„Nebo místnost o kousek dál.“ Vyrázila jsem chodbou a odbočila. V běhu jsem vrazila do školáček ze sedmé třídy, které právě vycházely z jedné ze šaten. Paní Carlsonová je natáčela, další matka se je pokoušela seřadit, ale jákniile spatřily Calvina, shlukly se kolem něj a vypyptávaly se: „Pane Ledbettere, kde jste byl? Už jsme myslely, že ani nepříjete,“ a „pane Ledbettere, paní Carlsonová říká, že bychom měly vypnout mobily, ale co kdybychom je nastavily jenom na vibrace?“ a „pane Ledbettere, Shelby a já jsme měly jít spolu, ale ona říká, že chce jít s Danikou.“

Calvin je ignoroval. „Kaneesho, slyšely jste tady při oblékání, jak zkoušejí jiné skupiny?“

„Proč?“ zeptala se Belinda. „Zmeškaly jsme, když nás volali?“

„Tak slyšely, Kaneesho?“ naléhal.

„Tak trošku,“ odpovéděla.

„Tak to nebudete stačit,“ obrátil se ke mně. „Podívám se na tu místnost až vzadu. Počkej tady.“ Rozběhl se chodbou.

„Vy jste byla tehdy v obchodáku,“ obvinila mě Belinda. „Vy s panem Ledbetterem chodíte?“

„Ne,“ řekla jsem. Zato ovšem můžeme všichni vylézt do vzduchu, pokud nejlíp, co mají Altařané v úmyslu.

„Ale mohli byste to dát dohromady,“ usoudila Chelsea.

„Chelsea!“ vyhrkla zděšeně paní Carlsonová.

„No, a nemohli?“

„Neměly byste se řadit?“ zeptala jsem se.

Calvin se přihnul zpátky. „Mělo by to jít,“ oznámil. „Zdá se to obstojně zvukotěsné.“

„Proč to má být zvukotěsné?“ zajímala se Chelsea.

„Vsadila bych se, že kvůli tomu, aby je nikdo neslyšel, až to budou dělat,“ mínila Belinda a Chelsea začala vydávat patřičné vzdechy.

„Je čas nastoupit, dámy,“ pronesl Calvin svým hlasem sbornístra, „seďte se,“ a byl vážně skvělý. Dívky okamžitě utvořily dvojice a začaly se řadit.

Mě odtáhl stranou. „Počkej, až všichni nastoupí do sálu,“ řekl, „a pak je přiveď. Nejdřív budu představovat orchestr a organizační výbor, takže Altařané nic neuslyší, až je povedeš do té místnosti. Je tam stůl, kterým můžeš zabarikádovat dveře, aby se tam nikdo nedostal.“

„A co když se Altařané pokusí odejít?“ zeptala jsem se. „Žádá bari-káda je nezastaví, to víš.“

„Zavolej mi na mobil, a já vyhlásím požární cvičení nebo tak něco. Ano? Zkrátím to, jak jen to půjde.“ Zazubil se. „Žádých, Dvanáct vá-nočních dní“. Neměj strach, Meg. Zvládneme to.“

„Říkala jsem ti, že je to jeho holka.“

„Je to vaše dívka, pane Ledbettere?“

„Pojďme, dámy,“ řekl a odvedl je chodbou k jevišti. Sotva se za nimi zavřely dveře do haly, zazvonil mi telefon. Volal doktor Morthman. „Můžete ukončit pátrání. Altařané jsou ve své lodi.“

„Jak to víte? Viděli jste je?“ zeptala jsem se a myslela si: Já věděla, že je nemám nechávat v autě.

„Ne, ale loď zahájila přípravu k zážehu, a probíhá to rychleji, než odborníci z NASA odhadovali. Teď říkají, že do odletu zbývají necelé čtyři hodiny. Kde jste?“

„Na zpáteční cestě.“ Snažila jsem se, aby mi na hlase nebylo poznat, že běžím na parkoviště a odemýkám vůz, který byl díkybohu pořád na místě a netknutý.

„No tak si pospěšte,“ štlkl doktor Morthman. „Tisk už je tady. Bu-dete jim muset vysvětlit, jak přesně jste nechala Altařany zmizet.“ Odtáhla jsem dveře vozu. Altařané uvnitř nebyli. Ach ne. „Celý ten neúspěch je vaše vina,“ pravil doktor Morthman. „Pokud dojde na mezinárodní následky–“

„Budu tam, jak nejdřív to půjde,“ přerušila jsem ho, zavěsila, otočila se a chystala jsem se oběhnout auto ke dvířkům řidiče. A srazila jsem se s Altařany, kteří zjevně celou dobu stáli za mnou. „Už mě takhle ne-strašte,“ vyčeta jsem jim. „A teď honem,“ a chvatně jsem je vedla do kongresového centra, kolem zavřených dveří do haly, odkud se ozývaly hlasy, ale nikoli zpěv, díkybohu, a tou dlouhou chodbou do místnosti, kterou mi ukázal Calvin.

Byla prázdná až na stůl, o němž se zmínil. Zahnal jsem Altařany dovnitř, pak jsem stůl poválila na bok a přitlačila ho ke dveřím, zakli-nila pod kliku a přiložila na dveře ucho, jestli uslyším něco z haly, ale Calvin měl pravdu. Neslyšela jsem nic, a přitom touhle dobou už ur-čitě začali.

A co teď? Odlet do čtyř hodin – tudíž bych měla využít každičkou vteřinu, ale v místnosti nebylo nic, co bych mohla použít – žádný klavír ani CD přehrávač, ani gramofon s deskami. Měli jsme vlezť do šatny školáček, pomyslela jsem si. Tam by aspoň byly nějaké iPody.

Ale i kdybych Altařanům přehrála stovky vánočních písní, nazpíva-ných sborem, a oni na všechny zareagovali – klanějí se, zdobíli sítě ces-mínou, hnali se sněhem na saních a následovali hvězdu – stejně bych se o nic víc nepřiblížila pochopení, proč tu jsou nebo proč se rozhodli odle-tět. Nebo proč považovali zpěv toho hluchého stepujícího sboru z *Dva-čtyřicáté ulice* za přímý rozkaz. Jestli vůbec vědí, co znamená „spát“ nebo „sedět“ či „točit se“ nebo „blikat“.

Calvin se domníval, že slyší jen slova, která jim zazpívá více hlasů, ale v tom to být nemohlo. Ten, kdo slyší nějaké slovo poprvé, nemůže mít ponětí, co znamená, a oni výraz „na zem usedají“ nikdy neslyšeli, do-kud nepřišli do toho obchodu. Museli ho slyšet už někdy předtím, aby věděli, co znamená, a slyšet ho mohli jediné v mluvené řeči. Což zna-mená, že slyší stejně dobře řeč jako zpěv.

Mohli ta slova také číst, napadlo mě, když jsem si vzpomněla na Ro-settskou desku a slovníky, které jim poskytl doktor Short. Ale i kdyby se sami naučili číst anglicky, nemohli by znát výslovnost. Jediný způsob, jak se to mohli dovědět, byl z mluvené řeči. Což znamenalo, že poslouchali a cháпали každé slovo, které jsme před nimi za uplynulých devět měsíců vyslovili. Včetně mého a Calvinova rozhovoru o tom, jak by mohli vraždit děti a zničit planetu. Není divu, že chtějí odtud.

Ale když nám rozuměli, tak to mohlo znamenat dvě věci – buď se jim nechtělo s námi mluvit, nebo nebyli schopni řeči. Představovalo to sedání a ostatní reakce pokus o znakovou řeč?

Ne, ani to nesouhlasilo. Mohli reagovat právě tak na vyslovené „sednout“, a mohli to udělat o mnoho měsíců dřív. A pokud se snažili komunikovat, neposkytli by snad mně a Calvinovi nějaké znamení, že jsme na správné – nebo nesprávné – cestě, místo co by jen stáli a vrhali na nás otrávené pohledy. Ani na okamžik jsem nevěřila, že ty jejich výrazy byly dílem přírody. Poznám nesouhlas, když ho vidím. A na tetu Judith jsem se dívala příliš mnoho let, abych–

Teta Judith. Vytáhla jsem mobil a zavolala své sestře Tracy. „Pověz mi všechno, co si pamatuješ o tetě Judith,“ požádala jsem ji.

„Stalo se jí něco?“ zeptala se poplašeně. „Když jsem s ní minulý týden mluvila, tak–“

„Minulý týden?“ vyhrkla jsem. „Chceš říct, že tetu Judith ještě žije?“

„No, minulý týden jsme spolu obědvaly.“

„Obědvaly? S tetou Judith? Mluvíme o té samé osobě? Tátova tetu Judith? Gorgona?“

„Ano, až na to, že není žádná Gorgona. Vlastně je docela milá, když ji blíž poznáš.“

„Teta Judith,“ hlesla jsem. „Ta, která na každého koukala tak nevravivě?“

„Ano, ale na mě se tak už nepodívala celá léta. Jak říkám, když ji lépe poznáš–“

„A jak jsi to vůbec dokázala?“

„Poděkovala jsem jí za dárek k narozeninám.“

„A?“ přeptala jsem se. „To jistě nebylo všechno. Máma nás pokáždě nutila, abychom jí za dárky hezky poděkovaly.“

„No jo, ale to nebylo to pravé poděkování. Jediným patřičným projevem díky je vášná rukou psaná odpověď, vyjadřující vděčnost,“ řekla

Tracy a bylo zřejmé, že cítuje. „Byla jsem na střední škole a měli jsme za úkol napsat někomu děkovný dopis. A tetu mi právě poslala obálku s přáním k narozeninám s dolarovou bankovkou, tak jsem napsala jí, a druhý den mi zavolala a držela ke mně dlouhou přednášku o důležitosti slušného chování a jak otrěsné bylo, když nikdo nedodržoval ta nejzákladnější pravidla, a jak je potěšena, že aspoň někdo z mladých lidí se umí chovat, a pak se zeptala, jestli bych s ní nešla na *Bídníky*, a já si koupila výřisk Emily Postové, a od té doby spolu skvěle vycházíme. Když jsme se s Evanem vzali, poslala nám obracečku na ryby z mincovního stříbra.“

„A za tu jsi jí poděkovala ručně psaným dopisem,“ řekla jsem nepřítomně. Teta Judith nás probodávala hněvivými pohledy, protože jsme byli neotesanci a křupani. Co když Altařané hleděli tak nesouhlasně, protože pořád čekali na svůj ekvivalent ručně psaného děkovného dopisu?

Pokud je tomu tak, jsme ztraceni. Pravidla etikety jsou zásadně nelo-gická a specifická pro každou kulturu, a já neměla k dispozici žádnou intergalaktickou Emily Postovou, z níž bych čerpala informace. A měla jsem, ach bože, už jen necelé dvě hodiny do odletu.

„Pověz mi přesně, co ti povídala toho dne, kdy ti volala,“ žádala jsem. Nechtěla jsem se vzdát myšlenky, že tetu by mohla být ten klíč.

„Bylo to před osmi lety–“

„Jasně. Pokus se vzpomenout si.“

„Tak jo... Spousta vykládání o rukavičkách a jak bych neměla po Svátku práce nosit bílé boty a neměla bych si dávat nohu přes nohu. Vychované mladé dámy sedí s překříženými koleny.“

Mělo to usebnutí Altařanů v nákupním středisku představovat lekci v etiketě správného sedání? Nezdálo se to moc pravděpodobné, ale to, že tetu Judith odmítala mluvit s lidmi kvůli barvě jejich obuvi v závislosti na kalendáři, také ne.

„... a povídala, že když se budu vdávat, musím rozeslat pozvánky s rytým textem,“ pokračovala Tracy. „Což jsem udělala. Myslím, že pro- to nám dala tu obracečku.“

„Na obracečku kašlu. Co ještě povídala o tom poděkování?“

„Řekla: ‚No, už byl nejvyšší čas, Tracy. Už jsem se skoro vzdala na- děje, že někdo z vaší rodiny projeví nějakou známku civilizovaného chování.‘“

Civilizované chování. To bude ono. Altařané, kteří tu seděli jako teta Judith v našem obyváku, čekali na nějaký projev toho, že jsme civilizovaní. A zpěv – oprava, sborový zpěv – byl toho projevem. Ale jednalo se o nahodilé pravidlo etikety, jako bílé boty a ryté pozvánky, nebo šlo o symbol něčeho jiného?

Představila jsem si Calvina, jak přikazuje svým uhlíňaným, štěbetajícím školáčkám, aby se seřadily, načež se ten chaotický chumel děvčat srovná do krásné, vychované, civilizované řady.

Spořádané shromáždění. Na takové civilizované chování Altařané čekali. A za uplynulých devět měsíců ho vídali jen vzácně: neuspořádaná komise, jejíž členové odcházejí a zbylí nikomu nenaslouchají; ta hrozná zkouška, kde basy za nic na světě nedokázaly nastoupit včas; uštvání nakupující v obchodáku, kteří za sebou vlečou vřešící děti. Sbor z rádia, který zpívá „Pastýře“, je možná první náznak, jaký viděli – oprava: slyšeli – , že jsme schopni vzájemně se domluvit a vyjít spolu.

Není divu, že si přímo uprostřed nákupního střediska sedli. Museli si pomyslet jako teta Judith: „No, už bylo na čase!“ Ale proč nenásledovala nějaká obdoba telefonátu a pozvání na muzikál?

Snad si nebyli jisti, jestli to, co viděli (oprava, slyšeli), bylo opravdu to, co si mysleli. Nikdy *neviděli* lidi zpívat, kromě Calvina a těch nešťastných basů. Neviděli známky toho, že jsme schopni zpívat krásně a v souzvuku.

Ale „Pastýři“ je přesvědčili, že by to mohlo být možné, a právě proto nás všude následovali a usedali a usínali a bloudili, kdykoli zaslechli víc než jeden hlas, a doufali, že tu narážku pochopíme, a čekali na nějaký důkaz.

V tom případě bychom ovšem měli být v hledišti a naslouchat Zpěvům, a ne sedět v tomhle zvukotěsném pokoji. Obzvlášť když se jejich loď chystá k odletu, což naznačuje, že už to vzdali a rozhodli se, že se přece jen mylí. „Pojďte,“ vybídlá jsem Altařany a vstala jsem. „Musím vám něco ukázat.“ Odstrčila jsem stůl ode dveří a otevřela.

Přímo na Calvina. „Ach, ty jsi tady,“ vyhrkla jsem. „Já – proč vlastně nedinujuješ?“

„Oznámil jsem přestávku, abych ti mohl něco říct. Myslím, že jsem přišel na to, na co Altařané reagovali,“ chytil mě za ramena. „Důvod, proč na ně působí vánoční písně. Napadlo mě to, když jsem dirigoval, Opékání kaštanů na ohni. Co mají skoro všechny vánoční písně společného?“

„Nevím. Kaštaný? Santa Clause? Zvonky?“

„Přihorívá... Sbory.“

Sbory? „Vždyť už jsme zjistili, že na ně mají vliv písně, zpívané sborově,“ vyhrkla jsem zmateně.

„Nejen písně zpívané sborem. Písně o sborovém zpěvu. Vánoční koledy zpívané sborem, andělské chóry, dětské sbory, koledníci, hrábní do strun harfy a přidej se ke sboru... Andělé sladce pějí nad pláněmi. V písni ‚Stalo se to v jasné půlnoci‘ se celý svět ozývá melodií, kterou zpívají. Všechno je to o zpěvu,“ vykládal vzrušeně. „Ta slavná píseň prašťará, ‚Koho andělé vítají zpěvem lbezným‘... Podívej,“ zalistoval ve svých notách a ukázal fráze: „Ach slyšte hlasy andělské, ‚Jak kdysi lidé zpívali‘, ‚Koho pastevci churání a andělé mu pěj‘, ‚Necht zazní píseň...‘ V písniích Randyho Travise, u dětí v Peanuts, u Paula McCartneye nebo v ‚Jak Grinch ukradl Vánoce‘ se najdou zmínky o zpívání. Nešlo jen o to, že ‚Pastýře‘ zpíval sbor. Šlo také o to, že se tam mluví o sborovém zpěvu. Nejde jen o zpěv, ale o to, o čem je.“ Strčil mi text pod nos a ukazoval na poslední verš. „Dobrá vůle z nebes lidu všemu“. To se nám pokoušeli sdělit.“

Potřásla jsem hlavou. „Spíš čekali, že jim to sdělíme my. Přesně jako teta Judith.“

„Teta Judith?“

„Vysvětlím ti to později. Právě teď, než Altařané odletí, musíme dovést, že jsme civilizovaní.“

„A jak to provedeme?“

„Zazpíváme jim, přesněji řečeno Městské vánoční ekumenické zpěvy to udělají.“

„Co budeme zpívat?“

Nebyla jsem si jistá, jestli na tom vůbec záleží, zato jsem věděla docela určitě, že pátrají po důkazu, že dokážeme spolupracovat a harmonicky spolu vycházet, a tomu účelu poslouží stejně dobře havajská vánoční píseň, ‚Mele Kalikimaka‘ jako ‚Koleda o míru‘. Nicméně neuskodí podat jim všechno co nejsrozumitelněji. A bylo by hezké, kdyby to rearend Thresher nemohl použít pro svou galaktickou křížovou výpravu.

Potřebujeme něco, co by Altařany přesvědčilo, že jsme civilizovaný druh,“ řekla jsem. „Něco, co vyjadřuje dobrou vůli a mír. Obzvlášť mír. A nic náboženského, pokud možno.“

„Kolik máme času, abychom to napsali?“ zeptal se Calvin. „A musíme udělat kopie–“

Zazvonil mi telefon. Displej oznamoval, že volá doktor Mortman. „Vydrž.“ Přijala jsem hovor. „Povím ti to za vteřinku. Haló?“ „Kde vězíte?“ křičel doktor Mortman. „Loď zahajuje konečnou fázi před zážehem.“

Prudce jsem se otočila, abych se ujistila, že Altařané jsou pořád tady. Byli, díkybohu, a pořád zírali stejně hněvivě. „Jak dlouho trvá ta konečná fáze?“

„To nikdo neví,“ odpověděl doktor Mortman. „Nanejvýš deset minut. Jestli sem okamžitě nedorazíte–“

Zavěsila jsem.

„No?“ zeptal se Calvin. „Kolik máme času?“

„Žádný,“ odpověděla jsem.

„Pak musíme použít něco, co už je hotové,“ začal listovat v notách, „a něco, co lidé znají. Něco civilizovaného... civilizovaného... Možná...“

Našel, co hledal, a přelétl to pohledem. „... Jo, když změníš pár slov, mohlo by to zabrat. Myslíš, že Altařané rozumějí latinsky?“

„Nedivila bych se, kdyby rozuměli.“

„Stačí ty první dva řádky. Počkej pět minut–“

„Pět minut?“

„Abych oznámil změny. Pak zavěď Altařany dovnitř.“

„Dobře,“ kývla jsem, on se otočil a rozběhl se do koncertní síně.

* * *

V publiku to zašumělo, když jsme prošli dvojitými dveřmi, a sbory, rozestavené kolem jeviště jako moře tmavočervených, zlatých, zelených a nachových hávů, si začaly mezi sebou šepat.

Calvin zjevně právě dokončil instrukci. Někteří ze sborů i diváků si plně zapisovali noty, podávali si tužky a vypítávali se jeden druhého. Orchester na jedné straně jeviště ladil za splettité kakovonie vrzání, troubení a dalších zvuků.

Na druhé straně sopránistky Ženského mlňového sboru očividně seznamovaly altistky s mým přerušením zkoušky z předšlého večera, protože se všechny otočily a probodávaly mě pohledy. „To je směšné, když nemůžeme zpívat slova, která známe,“ proměla starší dáma v ru-kavičkách a klobouku se závojem ke své sousedce.

Ta přikývla. „Pokud jde o mě, tak s tou ekumenickou záležitostí zacházejí až moc daleko. Totiž, lidé, to je jedna věc, ale mimozemšťané?“

Není naděje, že by tohle mohlo fungovat, pomyslela jsem si a podívala se na Calvinovy školačky ze sedmé třídy, které se natahovaly přes opěradla svých židlí, žvýkaly a chichotaly se. Belinda někomu posílala z mobilu textovku, Kaneesha poslouchala svůj iPod. Chelsea měla ruku nahoře a volala: „Pane Ledbettere, pane Ledbettere! Shelby mi sebrala noty!“

V orchestru se hráč na bicí cvičil v třískání do činelů. Tohle je beznadějně, pomyslela jsem si a podívala se na nasupené Altařany. Nedokážeme je přesvědčit, že jsme rozumné bytosti, natož bytosti civilizované.

Můj mobil zazvonil. A tady to máme, to stěblo slámy, které velbloudovi zláme hřbet, pomyslela jsem si a šátřala po něm. Teď zase všichni, včetně toho u činelů, zlobně zahlíželi na mě. „Jak nevychované!“ pravila paní v bílých rukavičkách.

„Loď zahájila odpočet!“ zařval mi do ucha doktor Mortman.

Zavěsila jsem a telefon vypnula. „Pospěš si!“ naznačila jsem Calvinovi pohybem rtů. Přikývl a vystoupil na stupínek.

Poklepal taktovkou o pult, celá síň ztichla. „*Adeste fideles*,“ řekl a všichni otevřeli své noty.

Adeste fideles? Co to dělá? „*Ó přijďte, všichni věrní*“ není to, co potřebujeme. V duchu jsem prošla verše: „Přijďte do Betléma... Uctívajme ho...“ Ne, ne, náboženský text ne!

Ale už bylo příliš pozdě, Calvin už rozpráhl ruce dlaněmi vzhůru, zvedl je a všichni vstali. Pokynul orchestru, ten začal hrát úvod k *Adeste fideles*.

Obrátila jsem se k Altařanům. Měli ještě pohrdavější výrazy než obvykle. Přesunula jsem se mezi ně a dveře.

Orchester končil předehru. Calvin na mě pohlédl. Usmála jsem se a doufala, že to vyznělo povzbudivě, a podržela zkrácené prsty. Kývl, znovu zvedl taktovku a mávl jí dolů.

„Už jsi někdy byla na Zpěvech?“ zeptal se mě nedávno. „Je to působivé.“ V tomhle sále musely být nejméně čtyři tisíce lidí, a všichni dokonale sladění, a i kdyby teď zpívali „Píseň Chipmunků“, stejně by z toho až běhal mráz po zádech. Ale slova, která teď zpívali, by nemohla být lepší, kdybychom je s Calvinem napsali na objednávkou. „Pějte, zemské chóry,“ trylkovali zpěváci, „pějte a jásajte. Pějte svým nebeským druhům,“ a Altařané se klouzavě přikolébali uličkou na jeviště a usedli Calvinovi k nohám.

Vypřizlíla jsem se do chodby a zavolala doktoru Morthmanovi. „Co se děje s lodí?“ zeptala jsem se.

„Kde vezíte?“ dožadoval se. „Neřkala jste, že už jedete?“

„Je tady hrozný provoz.“ Ihla jsem. „Co dělá loď?“

„Přerušila zážehovou sekvenci a zhasla světla,“ odpovéděl.

Dobře, oddechla jsem si. To znamená, že to, co děláme, zabralo.

„Jen tam tak sedí na zemi.“

„Jak příhodné,“ zamumlala jsem.

„Co tím myslíte?“ přepřel se obviňujícím tónem. „Podle spektrální analýzy Altařaně v lodi nejsou. Vy je máte, co? Kde jste a co jste s nimi provedla? Jestli-“

Zavěsila jsem, vypnula telefon a vrátila se dovnitř. „*Adeste fideles*“ už skončilo, teď zpívali „Slyšte, co andělští poslové pěj“. Altařaně stále se děli Calvinovi u nohou. „... Znovu spojení,“ zpíval sbor. „Radostně národy povstaňte,“ a Altařaně vstali.

A stoupali, dokud nebyli dvě stopy nad uličkou. Ozval se sborový vzdech, všichni nechali zpěvu a zírali, jak se tam vznášejí.

Ne, nepřestávejte, pomyslela jsem si a pospíšila dopředu, ale Calvin to měl pod kontrolou. Upršel na své sedmačky pohled hodný tety Judith, ty ztěžka polkly a znovu spustily a po chvíli se všichni ostatní vzpa-matovali a přidali se k nim na konci verše.

Když skončili, Calvin se otočil a naznačil mi otázku: „Co teď?“

„Zpívejte dál!“ naznačila jsem zase já.

„A co?“

Pokrčila jsem rameny, že nevím, a neslyšně jsem naznačila: „Co tohle?“ a ukázala na čtvrtou píseň v programu.

Zazubil se, obrátil se znovu ke sborům a oznámil: „Nyní pokračujeme písní, ve vzduchu se vznášejí zpěv.“

Stránky zašleštily, všichni začali zpívat. Ostražitě jsem Altařány sledovala, jestli neklesají, ale vznášeli se dál, a když sbor dospěl ke slovům „a překrásný zpěv“, zdálo se, že jejich výrazy už nejsou tak neoblomné.

„A ta píseň z dalek přelétla celou zem,“ zpívaly sbory, a vtom se roz-létly dveře a dovnitř vpadl doktor Morthman, reverend Thresher a tu-cety agentů FBI, policisté a reportéři s kameramany. „Zůstaňte, kde jste!“ zařval jeden z agentů FBI.

„Rouhání!“ zahřměl reverend Thresher. „Podívejte se na to! Čaroděj-nice, homosexuálové, liberálové!“

„Zatkněte tu mladou ženu,“ ukázal na mě doktor Morthman, „a toho mladého muže, který diriguje.“ Zarazil se a upřel zrak na Altařány, vznášející se nad pódiem. Fotoaparáty cvakaly a blyskaly blesky, repor-téři mluvili do mikrofonů a reverend Thresher se postavil rovnou před jednu z kamer a sejal ruce. „O, Pane!“ vykřikl, „vyžeň Satanovy démon-y z Altařanů!“

„Ne!“ zavolala jsem na Calvinovy školačky. „Nepřestávejte zpívat!“ Ale stejně už přestaly. Zoufale jsem pohlédla na Calvina. „Diriguji dál!“ Ale policisté už se k němu blížili s pouty a opatrně přitom obcházel-i Altařány, kteří se snažili k zemi jako pomalu ucházející balonky.

„A pouč tyto hříšníky o jejich pochybeních,“ zarecitoval reverend Thresher.

„To nemůžete udělat, doktore Morthmane,“ řekla jsem zoufale. „Altařaně-“

Chytil mě za paži a dovedl k jednomu z policistů. „Chci, aby byli oba obviněni z únosu,“ prohlásil, „a ji chci ještě obvinít ze spiknutí. Je zod-povědná za všechno tohle-“ zmlkl a upřel pohled za mě.

Otočila jsem se. Altařaně stáli přímo za mnou a v obličejích měli hně-vivé výrazy. Policista, který se mi chystal nasadit pouta, pusil moje zá-pěstí a ustoupil, vzápětí ho napodobili i reportéři a FBI.

„Vaše Excellence,“ pravil doktor Morthman k Altařanům a ustoupil o několik kroků, „chtěl bych vám sdělit, že naše komise na těchto udá-lostech nemá žádný podíl. Nic jsme o tom nevěděli. Je to pouze vina té-hle mladé ženy, která-“

„Bereme na vědomí vaše přivítání,“ pravil Altařan uprostřed a uklo-nil se mi, „a zdravíme vás.“

Mezi posluchači se ozval překvapený šepot, doktor Morthman vy-koktal: „Vy... mluvíte anglicky?“

„Samozřejmě,“ řekla jsem a uklonila se Altařanovi. „Je milé, že s vámi konečně můžeme hovořit.“

„Vítáme vás ve společnosti obyvatel nebes,“ promluvil jeden na kon-ci řady, „a opětuje vaše nabídku dobré vůle, míru a kaštanů.“

„Ujišťujeme vás, že i my přinášíme dary,“ poznamenal Altařan na druhém konci řady.

„To je zážrak!“ vykřikl reverend Thresher. „Pán je uzdravil! Odenkl jejich rty!“ Padl na kolena a začal se modlit. „Ó Pane, víme, že naše mod-litby přivolaly tento zážrak...“

Doktor Morthman poskočil dopředu. „Vaše Excellence, dovolte mi, abych vás nejprve přivítal na naší skromné planetě,“ pronesl a napřáhl ruku. „Jménem vlády–“

Altařané ho ignorovali. „Už jsme si začínali myslet, že jsme se v posouzení vašeho světa zmyšlili,“ pokračoval ten, který promluvil jako první, a ten (ta?) vedle něj dodal: „Pochybovali jsme, zda je váš druh vůbec rozumný.“

„Chápu,“ přikyvla jsem. „Sama si někdy nejsem jistá.“

„Také jsme pochybovali, zda vůbec chápete pojem souladu,“ pravil ten na konci řady a pohoršeně se zamračil na Calvinova zápěstí.

„Myslím, že byste panu Ledbetterovi měl ta pouta raději sundat,“ narhla jsem doktoru Morthmanovi.

„Ovšem, ovšem,“ přitakal a pokynul policistovi. „Vysvětlíte jim, že šlo jen o malé nedorozumění,“ zašeptal mi a Altařané se obrátili a provrtali pohledy jeho a pak i policistů.

Když Calvina zbavili pout, ozval se ten na konci: „Jako dávní předkové, i my jsme šťastni, že se naše obavy nepotvrdily.“

To my také, pomyslela jsem si. „Je nám potěšením přivítat vás na naší planetě,“ řekla jsem.

„Teď kdybyste mě následovali zpátky na univerzitu,“ vrněl se doktor Morthman, „zařídíme pro vás návštěvu Washingtonu, setkání s prezidentem a...“

Altařané už zase nasazovali ty nasupené výrazy. Ach ne, pomyslela jsem si a zoufale jsem pohlédla na Calvina.

„My jsme ještě neskončili s uvítáním delegace, doktore Morthmane,“ ozval se Calvin. Obrátil se k Altařanům. „Chtěli bychom vám zazpívat zbytek našich písní na přivítanou.“

„Přejeme si je vyslechnout,“ pravil Altařan uprosřed, všech šest se okamžitě otočilo, načež vykročili uličkou zpátky a posadili se.

„Myslím, že byste se měli také posadit,“ poradila jsem doktoru Morthmanovi a agentům FBI.

„Můžete jim někdo půjčit noty?“ oslovil Calvin diváky v poslední řadě. „A ukázat jim správné místo?“

„Já v nejménším netoužím zpívat s čarodějnicemi a homo–“ začal reverend Thresher nedůtklivě a Altařané se ohlédli a ošklivě se na něj podívali. Posadili se a starší pán v jarmulce mu přistřelil noty.

„Co uděláme se slovy k ‚Aleluja‘?“ zašeptal mi Calvin a Altařané se zvedli a přešli uličkou k nám.

„Není důvod měnit vaše radostné písně. Přejeme si slyšet je s původními slovy,“ řekl ten uprosřed.

„Velmi se zajímáme o pověsti a pověry na vaší planetě,“ doplnil ten na konci. „Dítě v jesličkách, devítiranný svícen, Kwanzaa, přinášení hraček a zubů dětem. Dychtíme dozvědět se o nich víc.“

„Máme spoustu otázek,“ dodal ten vedle něj. „Když se dítě narodilo v poušti, jak mohl král Herodes vzít děti na projížďku na saních?“

„Projížďku na saních?“ přeptal se doktor Morthman a Calvin na mě vrhl tázavý pohled.

„Místo ‚vražďení‘ nevinátek slyšeli ‚ježdění‘,“ špítila jsem.

„Proč se zdobí sítě cesnínou, když má trny?“ zeptal se ten na druhé straně. „A pane Ledbettere, je slečna Yatesová vaše přítelkyně?“

„Ještě bude dost času na otázky, vyjednávání a dary, až dokončíme přivítání,“ přidal se druhý zleva, který dosud nepromluvil, a já si uvědomila, že to musí být vůdce. Nebo sborníčník, napadlo mě. Když promluvil, Altařané se okamžitě seřadili, ve dvojicích prošli uličkou a posadili se.

Zvedla jsem Calvinovu taktovku a podala mu ji. „Co myslíš, že bychom měli zazpívat nejdřív?“ zeptal se mě.

„Na Vánoce si přeju jenom tebe,“ odvětila jsem.

„Vážně? Já chtěl nejdřív ‚Anděle, které jsme slyšeli...‘ nebo–“

„To nebyl název písně,“ řekla jsem.

„Aha.“ Obrátil se k Altařanům. „Odpověď na vaši otázku je ano.“

„To je velmi radostná zpráva,“ pravil ten uprosřed.

„Bude spousta jmelování,“ poznamenal ten na konci. Druhý zleva na ně vrhl přísný pohled.

„Měli bychom raději zpívat.“ Vmáčkla jsem se do první řady mezi reverenda McIntyra a Afroameričanku v turbanu a pestře halené.

Calvin vystoupil na pódium. „Zácneme sborem ‚Aleluja‘,“ oznámil a nastalo šustění stran, jak lidé hledali noty. Žena vedle mě podržela noty tak, abych do nich také viděla, a zašeptala: „Podle pravidel by se u tohoto mělo vstát. Na počest krále Jiřího Třetího. Prý když to poprvé slyšel, vstal.“

„Popravdě,“ pošeptal mi reverend McIntyre, „třeba se jen lekl, když ho hudba vzbudila z tvrdého spánku, nicméně povstat na znamení úcty a obdivu zůstává příhodnou odpovědí.“

Kývla jsem. Calvin zvedl taktovku a celá hala kromě Altařanů vstala jako jeden a všichni začali zpívat. A pokud jsem si myslela, že „Adesie ft-

deles" znělo úzasně, sbor „Aleluja" přímo bral dech, a najednou všechny ty verše o velkolepých písních dávnych dob a liblezných chorálech, hlasně velebicí radost a štěstí, dávaly smysl. „A celý svět se rozezněl jejich písní," pomyslela jsem si, „kterou andělé zpívají." Altařany hudba oči-vidně uchvátíla stejně jako mě. Při pátém „aleluja" se vznesi do vzduchu, jako to už udělali předtím. A stoupali. A stoupali, až se veselé vznášeli pod kupolí stropu.

Věděla jsem úplně přesně, jak se cítí.

* * *

Byl to konečný průlom v dorozumívání. Od Městských zpěvů Altařané už nepřestali mluvit, i když ani tak nejsme o mnoho dále než předtím. Umějí otázky mnohem lépe klást než na ně odpovídat. Konečně nám prozradili, odkud pocházejí – z hvězdy Alsaří v souhvězdí Draka. Ale je-li to Alhair znamená „létařící" (a Alsaří znamená „trojnožka na váření"), každý jim říká Altařané.

Také nám vysvětlili, proč se objevili v Calvinově bytě a proč mě sledovali („Zaznamenali jsme zajímavé možnosti souladu mezi vámi a panem Ledbetterem.") a víceméně objasnili, jak funguje jejich loď, což lidem od leectva připadalo nanejvýš zajímavé. Ale pořád nevíme, proč se tu objevili. Nebo co tu chtějí. Ohledně toho pouze výslovně projevili přání, aby byli doktor Morthman a reverend Thresher z komise vyloučeni, a aby ji nadále vedl doktor Wakamura. Vyšlo nejvíc, že se jim líbí nechat se postříkovat, přinejmenším tolik jako ostatní věci, které děláme. Pořád mají ty nasupené výrazy.

Právě tak jako teta Judith. Zavolala mi den po Společném zpěvu s tím, že mě viděla na CNN a že jsem odvedla dobrou práci při zachráně plavby, ale co jsem to pro všechno na světě měla na sobě? Copak nevím, že na koncert by se měl člověk slavnostně obléknout? Pověděla jsem jí, že všechno tak dopadlo díky ní, a ona na mě vrhla nasupený pohled (cítila jsem to i po telefonu) a zavěsila.

Ale nejspíš se zase tolik nezlobila. Když se dozvěděla, že jsem zasnoubená, zavolala mé sestře Tracy a řekla jí, že očekává pozvání na svatební oslavu. Má matka uklízí jako šílená.

Zajímalo by mě, jestli nám Altařané darují obracečku na ryby. Nebo obálku s dolarem. Nebo pohon pro nadsvětelné rychlosti.

Connie Willisová (*1945)

Americká autorka science fiction, celým jménem Constance Elaine Trimmer Willisová, narodila se 31. prosince 1945 v coloradském Denveru a ve stejném státu prožila většinu svého života. V roce 1967 úspěšně dokončila bakalářská studia anglického jazyka a pedagogiky pro základní školu, ve stejný rok se také provdala za učitele fyziky. Mají spolu dceru a dnes žijí v coloradském Greeley. Willisová se pravidelně účastní sjezdů fanoušků fantastiky, kde často přednáší. V roce 2008 byla uvedena do Síně slávy žánru science fiction. Během své kariéry obdržela obdivuhodných jedenáct cen Hugo, sedm cen Nebula, jedenáct cen Locus a mnoho dalších ocenění. Mimo svou vlastní tvorbu byla editorkou antologií *The New Hugo Winners Volume III* (1994, sp. Martin H. Greenberg), *Nebula Awards 33* (1999) a *A Woman's Liberation: A Choice of Futures By and About Women* (2001, sp. Sheila Williamsonová). Její domovské stránky najdete na internetové stránce <http://www.conniewillis.net/>.

Do žánru vstoupila povídkou „Santa Titicaca" (1971) ve *Worlds of Fantasy*, ovšem souvisle se psaní začala věnovat až na začátku osmdesátých let. Vůbec poprvé na sebe upozornila povídkou „Daisy, In the Sun" (1979-nom. Hugo) z magazínu *Galileo*. Zlomovým se pro ni stal rok 1982, kdy publikovala hned několik kratších prací, přičemž povídkám „Fire Watch" (*IASFM* 1982-Hugo) a Nebula, český Požární hlídka-Vnitřní záležitost/Triton 2012) a „A Letter from the Clearys" (*IASFM* 1982-Nebula, český Dopis od Kláry-Hvězdy jako bozi/AFSF 1993 a Dopis od Clearyových-Vnitřní záležitost/Triton 2013) se dostalo prestižních žánrových ocenění. Od začátku se ve své tvorbě věnuje podivuhodnému rozptylu rozmanitých témat, což je vidět i na souboru *Fire Watch* (1985), kde se mimo díve jmenovaných prací objevily například povídky „The Sidon in the Mirror" (*IASFM* 1983-nom. Hugo) a Nebula, „Blued Moon" (*IASFM* 1984-nom. Hugo) a na svou dobu odvažná noveleta „All My Darling Daughters" (1985, český Všechny moje milované dcerysky-All-

en Sex/Winston Smith 1994), která ve sbírce vyšla vůbec poprvé, na tehdejší časopisecký trh byla příliš kontroverzní.

Na románovém poli debutovala titulem *Lincoln's Dreams* (1987), krátkým, ale výborně podaným příběhem badatele, jenž je zaujat dějinami americké občanské války natolik, že je zkoumá do nejmenších podrobností. Při své práci narazí na ženu, která prožívá sny plné živých a hrůzných událostí z onoho historického období. Její znalost faktů, jež mnohdy nevědí ani ti největší odborníci, nasvědčuje tomu, že skrze čas opětovně prožívá osudy poraženého konfederálního vůdce Roberta E. Leeho. Román postrádá pro Willisovu obvyklé prvky humoru, jde o znepokojující a dodnes čtivé dílo, na románový debut překvapivě vyspělé. Po zásluze bylo odměněno Pamětní cenou Johna W. Campbella. Spíše mladším čtenářům je věnována dvojice příběhů napsaná ve spolupráci s americkou spisovatelkou Cynthií Feliceovou. V románu *Water Witch* (1982) sledujeme osudy dívky na pouštní planetě, kde je voda přirozeně velmi vzácná. Poslušna rad svého šejdiřského otce se dívka falešně vydává za vodní čarodějkou, ženu se zvláštním citem pro přítomnost vody. Hrdinka románu *Light Raid* (1989) se vrací do druhé občanskou válkou zachvácených Spojených států, aby se pokusila ochránit rodiče zapletené do nebezpečné politické hry. Srovnání s autorčinými samostatnými pracemi nevychází pro obě spolupráce příliš lichořivě, přesto jde o čtivá a zábavná díla, jež by byla chyba zcela opomenout.

V osmdesátých letech se už Willisová plně zavedla jako kmenová autorka magazínu *Isaac Asimov's SF*, a tak není divu, že předmluvu k její druhé povídkové sbírce *Impossible Things* (1994-Locus) napsal šéfredaktor Gardner Dozois, jenž byl v té době s časopisem neodmyslitelně spjat. Známý editor se přiznává, že to byl právě on, kdo její první povídku ještě jako začínající redaktor objevil v hromadě textů neznámých autorů a od té doby autorku nespustil z očí. Willisová se na svůj debut dívá zpěmně velmi kriticky, ovšem za později vydané povídky se už rozhodně stydět nemusí. Dozois její tvorbu označil za „klamně, vražedně a nemilosrdně účinnou“ a navzdory řadě ocenění se rovněž trefně zmiňuje o tom, že bývá často podceňována a odmítána jako sentimentální, což obratem nazývá ryze povrchním hodnocením. Autorka se jednoduše nebojí pracovat s vypjatými emocemi, zřídka kdy však bezúčelně.

Nejlepším důkazem pravdivosti výše zmíněných slov je sbírka samotná, z jedenácti povídek lze jen těžko nějakou zamlet, neznámější je trojice „The Last of the Winnebagos“ (*IASF*M 1988-Hugo, Nebula, Cena čtenářů časopisu Asimov's SF, český Poslední Winnebago-Vnitřní záležitosti/Triton 2012), „At the Rialto“ (*Omni* 1989-Nebula, nom. Hugo, český V Rialtu-Ikarie 2/1997 a Vnitřní záležitosti/Triton 2012) a „Even the Queen“ (*IASF*M 1992-Hugo, Nebula, Locus, Cena čtenářů časopisu Asimov's SF, český Dokonce i královna-Locus: To nejlepší z fantasy a science fiction/Laser-books 2007 a Vnitřní záležitosti/Triton 2013), za zmínku však stojí rovněž povídky „Chance“ (*IASF*M 1986-nom. WFA), „Spice Pogrom“ (*IASF*M 1986-Cena čtenářů časopisu Asimov's SF, nom. Hugo), „Schwarzschild Radius“ (*Universe*, ed. Byron Preiss 1987-nom. Nebula), „Time Out“ (*IASF*M 1989-nom. Hugo), „In the Late Cretaceous“ (*IASF*M 1991-nom. Hugo), „Jack“ (*IASF*M 1991-nom. Hugo a Nebula, český Howard-To nejlepší ze SF 2/ABR 1995) nebo do sbírky nezářazená „Cibola“ (*IASF*M 1990-nom. Hugo, český Cibola-To nejlepší ze SF 1/Kredit 1993). Ve stejnou dobu vyšla rovněž drobná sbírka *Uncharted Territory* (1994), v níž se vedle titulní novely objevily dvě dříve zmiňované oceněné práce.

Autorčin teprve druhý samostatný román *Doomsday Book* (1992-Hugo, Nebula, Locus, český Kniha posledního soudu/Triton 2012) patří bez přehánění mezi nejvýznamnější žánrové práce dvacátého století. Zčásti se odehrává na univerzitě v Oxfordu roku 2054; díky lidské chybě je odtud studentka historie na své cestě do minulosti omylem poslána do dob morových ran roku 1384. Zatímco se dívka snaží přežít, aniž by se sama mohla vrátit do budoucnosti, profesor Dunworthy musí bojovat s rychle se šířící smrtelnou epidemií chřipky i s hloupou byrokracií, aby měl vůbec šanci svou žákyni zachránit. Obě časové linie i přes propast času prozrazují, že lidská povaha je navzdory civilizáčnickému pokroku v podstatě neměnná. Vedle přehlídky domácích cen se knize dostalo rovněž národních ocenění pro nejlepší žánrový román Německa, Španělska a Itálie. Do stejného prostředí – oba romány ho sdílí s povídkou „Požární hlídka“ – se autorka vrátila dalším významným románem *To Say Nothing of the Dog* (1998-Hugo, Locus, nom. Nebula, český O psu nemluvě/Triton 2012), jehož celý název včetně podtitulu zní *To Say Nothing of the Dog, or, How We Found the Bishop's Bird Stump At Last*, a samozřejmě se odvolává na nestárnoucí humoristické dílo Jerome

Klapy Jeromeho. Děj se vrací do Oxfordu, tentokrát v roce 2057. Jakékoliv komerční využití cest v čase selhává – časové kontinuum se v sebeobraně brání návštěvám důležitých, historicky zlomových událostí. Stroj času při pokusu navštívit takové okamžiky odmítá pracovat nebo své pasažéry vysílá do nesprávných údobí. Dějiny se přesto mohou ocitnout v ohrožení i na nečekaném místě, například v Coventryské katedrále, kterou hodlá prozkoumat tým historiků v naději, že se v budoucnu podaří svatostánek zničený bombardováním obnovit do nejménších podrobností. V sázce je vyzrazení faktu, že britská armáda rozluštila německý kód Enigma a o bombardování Coventry věděla s předstihem. Podobně jako *Knihla posledního soudu* získal i tento román některé národní ceny, tentokrát v Německu a Španělsku.

Mezitím vydaný krátký román či spíše rozsáhlejší novela **Remake** (1994-Locus, nom. Hugo) skryvá v pozadí, jako je tomu i u mnohých dalších autorčinych příběhů, milostný motiv, ovšem hlavní pozornost věnuje zobrazení dystopické blízké budoucnosti, v níž se počítáčová animace a samplování zdokonalily natolik, že se výroba filmu zredukovala na prostý průmysl softwarové manipulace. Krátký román **Bellwether** (1996-Locus, nom. Nebula) sleduje snahu rozluštit důvod vzniku nových trendů a počátků módních vln. Socioložka pracující pro firmu, která si od výzkumu slibuje velký finanční profit, se proto spojí s biologem, jenž touží zdokonalit teorii chaosu. Ke spolupráci se Cynhií Feliceovou se autorka vrátila románem **Promised Land** (1997), opět lehce zábavným příběhem dívky, která se vrací do svého domova, zapadlé planety, aby rychle vyřídila záležitosti po smrti své matky. Ke svému zděšení však musí pro nabytí dědictví zůstat na planetě po celý rok, nemluvě o tom, že je dle místního práva legálně provádána za muže, jehož si z minulosti pamatuje jen matně.

Poníme-li sbírku **Even the Queen and Other Stories** (1998), vydanou pouze v podobě audiokazety, část povídkové tvorby devadesátých let nebyla dosud shromážděna do žádného knižního souboru, a to včetně oceněných povídek „Close Encounter“ (*Asimov's SF* 1993-Locus) a „Death on the Nile“ (*Asimov's SF* 1993-Hugo, nom. Nebula, český Smrt na Nilu-Vnitřní záležitosti/Triton 2012). Větší šitství měly vánoční příběhy, kterým se Willisová často věnuje, souhrnně vyšly ve sbírce **Miracle and Other Christmas Stories** (1999) a vedle titulní novelety „Miracle“ (*IASF* 1991-nom. Hugo, český Zázrak-Vánoční hvězdy/Winston

Smith 1994) se tu objevilo dalších sedm svátečních příběhů, mezi nimi i povídky „Inn“ (*Asimov's SF* 1993-Cena čtenářů časopisu *Asimov's SF*), „Adaptation“ (*Asimov's SF* 1994) a „Newsletter“ (*Asimov's SF* 1997-Locus, český Vánoční zpravodaj-Vnitřní záležitosti/Triton 2012). Absenci souboru kratších prací vycházejících z autorčiny tvorby devadesátých let zčásti napravuje obsáhlý průřez celou její povídkovou tvorbou **The Winds of Marble Arch and Other Stories** (2007-Locus). Výše jmenované, souborně dosud nevydané práce sice neobsahuje, ovšem vedle starších věcí se tu objevily i novější povídky jako „The Soul Selects Her Own Society“ (*Asimov's SF* 1996-Hugo, český Duše si vybírá společnost-Vnitřní záležitosti/Triton 2012), „The Winds of Marble Arch“ (*Asimov's SF* 1999-Hugo, nom. World Fantasy Award, český Větry na stanici Marble Arch-Vnitřní záležitosti/Triton 2012) nebo „Just Like the Ones We Used to Know“ (*Asimov's SF* 2003-nom. Hugo a Nebula). Z poslední doby bychom neměli opomenout oceněné povídky „Inside Job“ (*Asimov's SF* 2005-Hugo, český Vnitřní záležitosti-Vnitřní záležitosti/Triton 2012) a „All Seated on the Ground“ (*Asimov's SF* 2007-Hugo, český Všichni na zem usedají-Vnitřní záležitosti/Triton 2012).

Do nového tisíciletí vstoupila Willisová u nás trestuhodně opomenu-tým románem **Passage** (2001-Locus, nom. Hugo a Nebula, český I když půjdu roklí šere smrti/Triton 2003), strhujícím příběhem, v němž jsou zkoumány prožitky blízkosti smrti u pacientů, kteří prošli klinickým úmrtím a byli znovu oživeni. S vyhlídkou na vývoj léčby, která by poskytl naději mnoha umírajícím, se hrdinka dobrovolně přihlásí do projektu, jenž se snaží ony zážitky vyvolávat uměle pomocí psychoaktivních látek. Neřeba dodávat, že výzkum spěje k překvapivým, děsivým odhalením. Po několikaleté pauze se k románové tvorbě vrátila ambiciózním dvousvazkovým dílem **Blackout** (2010) a **All Clear** (2010), v němž je opět využit oblíbený motiv cest v čase. Tentokrát je trojice studentů z Oxfordu roku 2060 vyslána do dob bitvy o Anglii na počátku čtyřicátých let, aby blíže poznala některé události druhé světové války – bombardování Londýna, shromáždování uprchlíků z Němci devastované metropole na severu Anglie a francouzský Dunkirk, z něhož se zoufale evakuuje britská armáda. Věci se však záhy komplikují a hrdinové jsou odříznuti od možnosti návratu s tím, že se musí nevyhnutelně zapojit do probíhajících událostí a poznat svět, jenž se zrnitá uprostřed kravaého válečného chaosu.

Elegantní, decentní a výřečně autorčino dílo je pro svůj humor, občasnou surovost a hluboké porozumění postavám srovnáváno s pracemi Marka Twaina. Z velké části bývá řazeno mezi tzv. „komedie mravů“. Po celá desetiletí láká a uspokojuje generace čtenářů science fiction, ne náhodou je Willisová považována za jednu z nevětších postav fantastického žánru, což dokládá i záplava prestižních literárních cen, kterých se jí praviálně dostává. Veškeré uznání sbírá po zásluze, vždyť jen vzácně lze poznat spisovatele, jenž dokáže tvořit na samém vrcholu sil takřka po celou svou literární kariéru.

Martin Šust

Copyright Notices:

„Fire Watch“ by Connie Willis. Copyright © 1982 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, February 1982. Copyright © 2013 for the Czech translation by Jana Rečková.

„A Letter from the Clearys“ by Connie Willis. Copyright © 1982 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, July 1982. Copyright © 2013 for the Czech translation by Jana Rečková.

„The Last of the Winnebagos“ by Connie Willis. Copyright © 1988 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, July 1988. Copyright © 2013 for the Czech translation by Jana Rečková.

„At the Riato“ by Connie Willis. Copyright © 1989 Connie Willis. Originally published in the magazine Omni, October 1989. Copyright © 1997 for the Czech translation by Stanislav Švachouček.

„Even the Queen“ by Connie Willis. Copyright © 1992 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, April 1992. Copyright © 2007 for the Czech translation by Jana Rečková.

„Death on the Nile“ by Connie Willis. Copyright © 1993 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, March 1993. Copyright © 2013 for the Czech translation by Jana Rečková.

„The Soul Selects Her Own Society“ by Connie Willis. Copyright © 1996 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, April 1996. Copyright © 2013 for the Czech translation by Jana Rečková.

„Newsletter“ by Connie Willis. Copyright © 1997 Connie Willis. Originally published in the magazine Asimov's Science Fiction, December 1997. Copyright © 2013 for the Czech translation by Jana Rečková.